

VAASAN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta

Viestintätieteiden laitos

Anne Hokkanen

”Susiriesä pian koko maassa”

Suurpetojen representaatiot maaseudun elinkeinoihin keskittyvän
erikoissanomalehden diskursseissa

Viestintätieteiden pro gradu -tutkielma

VAASA 2009

SISÄLLYS

KUVAT	2
TAULUKOT	2
TIIVISTELMÄ	3
1 JOHDANTO	5
1.1 Tavoite	6
1.2 Aineisto	8
1.3 Menetelmä	8
2 KIELI SOSIAALISEN TODELLISUUDEN RAKENTAJANA	11
2.1 Sosiaalinen konstruktionismi	12
2.2 Kieli merkityksellistäjänä	13
2.2.1 Diskurssin käsite	15
2.2.2 Representaatio	16
2.3 Kieli ja ideologia	18
2.4 Sosiaalisen todellisuuden rakentuminen sanomalehtikielessä	21
2.5 Kriittinen diskurssianalyysi tutkimusmenetelmänä	22
3 IHMISTEN SUHDE SUURPETOIHIN	26
3.1 Eläimet sosiaalisina konstruktioina	27
3.2 Elinkeinot luonto- ja eläinsuhteen muokkaajana	28
3.2.1 Kristinuskon ja taloudellisen hyötyajattelun vaikutus	29
3.2.2 Petovihan aika	30
3.3 Teollistumisen ja kaupungistumisen vaikutus luonto- ja eläinsuhteeseen	32
3.4 Suhtautuminen suurpetoihin 2000-luvulle tultaessa	33
4 ERIKOISSANOMALEHDEN DISKURSSIT JA NIISSÄ TUOTETUT REPRESENTAATIOIT SUURPEDOISTA	37
4.1 Diskurssien tunnistaminen ja nimeäminen	37

4.2 Aineiston diskurssit	39
4.2.1 Määrän diskurssi	39
4.2.2 Vahingollisuusdiskurssi	45
4.2.3 Uhan ja pelon diskurssi	52
4.2.4 Poliittinen kiista -diskurssi	55
4.2.5 Käyttäytymisdiskurssi	59
4.2.6 Osa luontoa -diskurssi	61
4.2.7 Katselun diskurssi	63
4.3 Diskurssit suhteessa toisiinsa	65
4.4 Yhteenveto aineiston diskursseista sekä niissä tuotetuista representaatioista	67
5 PÄÄTÄNTÖ	69
LÄHTEET	73
LIITTEET	
Liite 1. Diskurssien muodostelmat aineistossa	77
Liite 2. Aineistoluettelo	78
KUVAT	
Kuva 1. Viestintätilanteen kriittisen diskurssianalyysin viitekehys (Fairclough 1997: 82)	23
TAULUKOT	
Taulukko 1. Luontosuhteen kehitys ja muutokset suurpetokäsityksissä	36
Taulukko 2. Aineiston diskurssit suhteessa toisiinsa	65
Taulukko 3. Maaseudun Tulevaisuuden diskurssit sekä niissä tuotetut representaatiot suurpedoista	68

VAASAN YLIOPISTO**Humanistinen tiedekunta**

Laitos:	Viestintätieteiden laitos
Tekijä:	Anne Hokkanen
Työ:	”Susiriesa pian koko maassa”. Suurpetojen representaatiot maaseudun elinkeinoihin keskittyvän erikoissanomalehden diskursseissa
Tutkinto:	Filosofian maisteri
Oppiaine:	Viestintätieteet
Valmistumisvuosi:	2009
Työn ohjaaja:	Merja Koskela

TIIVISTELMÄ:

Tutkielman tavoitteena on selvittää, kuinka suurpedot representoidaan maaseudun elinkeinoihin keskittyvän erikoissanomalehti Maaseudun Tulevaisuuden diskursseissa. Diskurssit määrittelen erityisiksi tavoiksi rakentaa suurpetoja koskevaa todellisuutta, ja näin tehdessään ne myös tuottavat niistä representaatioita eli esittävät ne tietyntylaisina. Lähtökohtana on sosiaaliseen konstruktionismiin perustuva ajatus todellisuudesta sosiaalisessa, kielellisessä vuorovaikutuksessa rakentuvana. Kieli ei siis vain passiivisesti heijasta suurpetoja koskevaa todellisuutta, vaan rakentaa sitä. Tutkimusmenetelmänäni käytän kriittistä diskurssianalyysia, ja aineisto koostuu vuoden 2007 aikana Maaseudun Tulevaisuudessa julkaistuista, suurpetoja käsittelevistä journalistisista jutuista.

Tutkielman taustalla on ajatus median merkittävästä roolista suurpetoja koskevien mielikuvien muodostuksessa. Oletan, että Maaseudun Tulevaisuuden diskursseissa suurpedoista tuotetut representaatiot ovat suhteellisen negatiivisia, sillä suurpedot määritellään agraarikulttuurin kontekstissa usein vahinkoa aiheuttaviksi haittaeläimiksi.

Aineistosta erottuu seitsemän eri diskurssia, määrän diskurssi, vahingollisuusdiskurssi, uhan ja pelon diskurssi, poliittinen kiista -diskurssi, käyttäytymisdiskurssi, osa luontoa -diskurssi sekä katselun diskurssi. Näistä määrän diskurssi, vahingollisuusdiskurssi sekä uhan ja pelon diskurssi ovat määrällisesti tarkasteltuna vallitsevassa asemassa ja tuottavat suurpedoista negatiivisia representaatioita esittäen ne vahingollisina ja uhkaa aiheuttavina haittaeläiminä, joiden määrä lisääntyy hallitsemattomasti. Vallitseville diskursseille vastakkaisiksi asetuvat käyttäytymisdiskurssi, osa luontoa -diskurssi sekä katselun diskurssi, joiden tuottamat representaatiot suurpedoista ovat neutraaleja ja myönteisiä.

Suhtautuminen suurpetoihin ilmenee toisinaan jutuissa selkeästi, esimerkiksi suurpetokantojen voimistuminen kategorisoidaan kasvavaksi ongelmaksi. Näkökulmavalintojen voi ajatella kytkeytyvän sosiokulttuuriseen kontekstiin, eli agraarikulttuuriin ja sen arvoihin ja normeihin, jonka puitteissa juttuja sekä tuotetaan että tulkitaan. Näin ne myös ilmentävät tiettyä sosiokulttuuriseen kontekstiin kytkeytyvää ideologiaa.

AVAINSANAT: suurpeto, representaatio, diskurssi, ideologia

1 JOHDANTO

Eläimillä on inhimillisessä kulttuurissa merkittävä rooli. Kohtaamme niitä lähes päivittäin esimerkiksi kotona, luonnossa, puistoissa tai fiktiivisinä hahmoina. Monelle eläimet ovat olennainen osa jokapäiväistä elämää. Toisista lajeista onkin aikojen kuluessa tullut ihmisille hyvin läheisiä koti- ja lemmikkieläimiä, kun taas toiset, niin sanottuun villiin luontoon kuuluvat eläimet kuten suurpedot ovat monelle kaukaisia ja suhteellisen tuntemattomia. Tällöin niistä saadaan kokemuksia esimerkiksi median välityksellä. Suutalan (1996: 12) mukaan se, miten suhtaudumme eläimiin, kertoo paljon myös suhteestamme luontoon. Ihmisen ja eläimen välinen suhde onkin niin moniulotteinen ja laaja, että siihen voidaan katsoa sisältyvän koko luontosuhteen pienoiskoossa (emt.).

Ihmisen suhdetta eläimeen voi lähestyä monesta eri näkökulmasta. Se voi toisinaan olla hyvin läheinen ja henkilökohtainen, kuten omistajan suhde lemmikkiinsä, tai perustua puhtaasti hyödyn tavoitteluun ja toimeentulon takaamiseen. Yhteistä eri näkökulmille on kuitenkin suhteen yksisuuntaisuus, sillä kyse on aina ihmisen asenteesta eläintä kohtaan (Ilomäki & Lauhakangas 2002: 14). Ihminen määrittelee esimerkiksi suden joko hävitettäväksi haittaeläimeksi tai tärkeäksi suojelukohteeksi ja tämä vaikuttaa siihen, miten sitä kohdellaan. Eläintä ei siis tarkastella vain sen fyysisen olemuksensa kautta, vaan käsitys siitä rakentuu ennen kaikkea siihen liitetystä merkityksistä ja mielikuvista. Nämä merkitykset ovat kuitenkin muuttuvia, eli ne voivat vaihdella ajassa ja paikassa. Suurpetojen kohdalla näihin muutoksiin on vaikuttanut erityisesti elinkeinojen kehitys (ks. Klemettinen 2002: 167).

Eläimiin liitetyt merkitykset ovat sidoksissa kieleen (Stibble 2001). Kieli mahdollistaa sen, että voimme puhua niistä ja määritellä ne. Kieli ei kuitenkaan vain passiivisesti heijasta niitä koskevaa todellisuutta, vaan kielen käyttö on aina todellisuuden tulkitsemista eli merkityksellistämistä tietynlaisena (ks. Lehtonen 2000: 31). Eläimiä koskeva todellisuus rakentuu siis kielessä aina jollakin tietyllä tavalla, jostakin tietystä näkökulmasta.

Kielen käyttö ei koskaan ole objektiivista todellisuuden jäljentämistä. Vaikka sanomalehtikieleltä on totuttu vaatimaan objektiivisuutta, tuotetaan sanomalehdissäkin todellisuutta koskevat kuvaukset aina jostakin tietystä näkökulmasta. (Lehtonen 2000: 46.) Suurpetojen kohdalla näillä kuvauksilla on merkittävä rooli, sillä suurpedot ovat monelle suhteellisen tuntemattomia ja usein niistä saadut tiedot ovat peräisin tiedotusvälineistä (Metsähallitus 2008). Näin media siis vaikuttaa siihen, millainen mielikuva suurpedoista ihmisille muodostuu.

1.1 Tavoite

Tutkielmani tavoitteena on selvittää, miten suurpedot representoidaan erityisesti maaseudun lukijoille tarkoitetun erikoissanomalehden suurpetoja käsittelevien juttujen diskursseissa. Representaatiolla tarkoitan suurpetojen esittämistä tietynlaisena, tietystä näkökulmasta (ks. esim. Lehtonen 2000: 45). Diskurssit puolestaan määrittelen sosiaalisissa prosesseissa syntyviksi, erityisesti tavoiksi rakentaa todellisuutta (ks. Jokinen, Juhila & Suoninen 1993: 27). Diskurssit ovat siis erityisiä tapoja rakentaa suurpetoja koskevaa todellisuutta. Nämä tavat puolestaan tuottavat representaatioita eli esittävät suurpedot tietynlaisena.

Tutkielman lähtökohtana on ajatus kielestä sosiaalisen todellisuuden rakentajana. Kieltä lähestytään siis sosiaalisen konstruktionismin näkökulmasta (ks. luku 2.1). Määrittelen myös suurpedot sosiaalisiksi konstruktioiksi, eli niitä koskeva todellisuus rakentuu sosiaalisessa, kielellisessä vuorovaikutuksessa (ks. luku 3.1). Sosiaaliseen konstruktionismiin pohjautuvan ajattelutavan mukaan ei ole olemassa yhtä, absoluuttista totuutta suurpedoista, vaan niitä koskeva todellisuus on aina eri näkökulmista tulkittua todellisuutta. Suurpetoja koskevasta todellisuudesta voidaan siis erottaa useita eri versioita, jotka rakentuvat sosiaalisessa, kielellisessä vuorovaikutuksessa. (Ks. Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Nämä eri versiot ilmenevät diskursseina, tapoina esittää suurpetoja koskeva todellisuus tietynlaisena.

Pohdin tutkielmassa myös sitä, mitä suurpetojen representaatiot kertovat ihmisten ja suurpetojen välisestä suhteesta maaseudun elinkeinojen kontekstissa. Tarkastelen tätä suhdetta myös laajemmin osana luontosuhdetta, sillä nämä liittyvät läheisesti toisiinsa (ks. Suutala 1996: 12). Oletan, että suurpedot representoidaan erityisesti vahingollisina haittaeläiminä, sillä suurpedot on nähty uhkana maaseudun elinkeinoille jo agraarikulttuuriin siirtymisestä lähtien. Uskon tämän käsityksen vaikuttavan vahvasti vielä 2000-luvullakin, varsinkin suurpetojen suojelun myötä lisääntyneiden petokantojen seurauksena. Elinkeinot vaikuttavat vahvasti suurpetoasenteisiin. Elinkeinoon kohdistuva uhka koetaan suurpetoihin suhtautumisessa merkittävämpänä tekijänä kuin oma turvallisuus tai petopelko (Mykrä 2007: 37).

Suurpetojen representaatioita mediassa on tärkeää tutkia, sillä medially on merkittävä rooli siinä, millainen mielikuva ihmisille suurpedoista muodostuu (ks. Metsähallitus 2008). Aiheen tutkimisen tärkeyttä lisää se, että tiedotusvälineiden suurpetoaiheisten juttujen väitetään usein olevan kielteisiä, liioiteltuja ja vaikuttavan ihmisten asenteisiin (ks. esim. Lyytikäinen, Luotonen, Uotila, Kotanen & Hokkanen 2004: 78). Toisaalta suurpetojen asema tiedotusvälineissä on mielenkiintoinen myös historiallisesti tarkasteltuna, sillä esimerkiksi Ilvesviidan (2005: 141) mukaan 1800-luvulla suomalainen sanomalehdistö kannatti petojen hävittämistä ajanhengen mukaan ja oli näin osaltaan ylläpitämässä suomalaisissa kytenyttä petovihaa. Vaikka median asenteet suurpetoja kohtaan ovat tästä varmasti muuttuneet huomattavasti neutraalimmiksi, katsoo esimerkiksi Klemettinen (2002: 167) tiedotusvälineiden pitävän yhä yllä suurpetovastaista ilmapiiriä muun muassa suurpetoaiheisten juttujen näkökulmavalinnoilla.

Suomalaisten suhtautumista suurpetoihin on tutkittu viime vuosina erilaisissa kotimaisissa tutkimuksissa ja opinnäytetöissä. Mukana on ollut myös tiedotusvälineisiin liittyvää tutkimusta. Esimerkiksi Heikka (2000) tutki, miten joukkoviestimissä tuotetaan suurpetoja sekä niihin liittyviä toimijoita. Aineistona olivat Keski-suomalaisen 1990-luvun lopulla ilmestyneet susiin, koirasusiin ja karhuihin liittyvät kirjoitukset. Ratamäki (2001) tutki pro gradu -työssään puolestaan pohjoiskarjalaisten metsästäjien suhtautumista suurpetoihin ja käytti tutkimuksessaan viitekehyksenä yhteiskunnan

modernisoitumista ja metsästysaiheisten lehtien petouutisointia. Tässä tutkielmassa ihmisten ja suurpetojen suhdetta lähestytään puolestaan maaseudun elinkeinojen näkökulmasta.

1.2 Aineisto

Tutkimusaineistoni koostuu maaseudun elinkeinoihin keskittyvän erikoissanomalehti Maaseudun Tulevaisuuden suurpetoja käsittelevistä jutuista. Valitsin tarkasteltavaksi ajanjaksoksi vuoden 2007, jotta aineisto olisi tutkielman tekohetkeen nähden mahdollisimman tuore. Mukaan on otettu kaikki vuoden 2007 aikana julkaistut journalistiset jutut, joissa mainitaan suurpedot yleisesti tai puhutaan susista, karhuista, ahmoista tai ilveksistä. Journalistisilla jutuilla viitataan siihen, että mukaan on otettu kaikki lehden jutut lukuun ottamatta lukijoiden kirjoittamia yleisönosastokirjoituksia. Jätän ne tutkimukseni ulkopuolelle, koska haluan keskittyä nimenomaan sanomalehtikielen rooliin suurpetoja koskevan todellisuuden rakentajana. Myös kuvatekstit jäävät analyysistä pois. Aineiston olen kerännyt Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehden arkistosta. Yhteensä suurpetoja käsitteleviä journalistisia juttuja julkaistiin vuoden 2007 aikana 95 kappaletta.

Maaseudun Tulevaisuus on kolme kertaa viikossa ilmestyvä erikoissanomalehti ja ammattilehti. Lehti pyrkii uutistarjonnassaan kattamaan maaseudun elinkeinonharjoittajille tärkeät alueet sekä kotimaassa että ulkomailla. Painopistealueita lehdellä ovat maatalous, metsätalous sekä maaseutuyrittäminen. Lukijoita lehdellä on noin 338 000, ja se on Suomen toiseksi luetuin päivälehti. (Maaseudun Tulevaisuus 2009.) Viitataan lehteen jatkossa lyhenteellä MT.

1.3 Menetelmä

Koska tutkimukseni lähtökohtana on ajatus kielen merkityksestä suurpetoja koskevan todellisuuden rakentajana ja koska näen tällä olevan myös vaikutusta suurpetoja

koskeviin asenteisiin, on luontevaa valita tutkimusmenetelmäksi kriittinen diskurssianalyysi. Diskurssianalyysi määrittelläänkin sellaiseksi kielen käytön tutkimukseksi, jossa analysoidaan yksityiskohtaisesti sitä, miten sosiaalista todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä (Jokinen ym. 1993: 10). Lähestymistavan ”kriittisyydellä” puolestaan tarkoitetaan kielen merkitystä myös yhteiskunnallisena vaikuttajana. Kielenkäyttö rakentaa aina tieto- ja uskomusjärjestelmiä joko uusintaen tai uudistaen niitä. (Fairclough 1997: 76.) Tässä tutkielmassa kielenkäytöllä viitataan kirjoitettuihin teksteihin.

Tässä tutkielmassa analysoitava aineisto muodostuu siis 95 suurpetoja käsittelevästä jutusta. Diskursiivista analyysia käyttäen määrittelen näissä jutuissa käytetyt diskurssit. Diskurssilla tarkoitan erityistä tapaa rakentaa suurpetoja koskevaa todellisuutta eli jokainen diskurssi merkityksellistää suurpedot jostakin tietystä näkökulmasta. Suurpedoista voidaan esimerkiksi rakentaa kuvausta elinkeinoa uhkaavana vahinkoeläimenä tai kiehtovana ja ihailtavana villieläimenä. Näin diskurssit myös tuottavat suurpedoista representaatioita eli esittävät ne tietynlaisina. Suurpeto ei siis ole kuvauksen kohteena yksiselitteinen, vaan se voidaan merkityksellistää eri näkökulmista. Yksi diskurssianalyysin lähtökohdista onkin Jokisen ym. (1993: 24) mukaan oletus useiden rinnakkaisten merkityssystemien olemassaolosta, joissa maailma merkityksellistyy eri tavoin.

Diskurssit tuottavat siis representaatioita suurpedoista. Diskurssien ja representaatioiden suhdetta voidaan havainnollistaa esimerkiksi pohtimalla tapausta, jossa suurpeto aiheuttaa jonkin toisen eläimen kuoleman. Tapahtumasta voisi rakentaa kuvausta kahden eri diskurssin, vahingollisuusdiskurssin ja ekologisuusdiskurssin kautta. Vahingollisuusdiskurssissa tapahtuma voitaisiin kategorisoida tapoksi tai raateluksi ja representoida suurpeto vahingon aiheuttajana, raatelijana tai tappajana. Ekologisuusdiskurssissa tapahtumaa voitaisiin lähestyä suurpedolle ominaisen käyttäytymisen kautta ja tapahtuma kategorisoida saalistukseksi. Näin ekologisuusdiskurssissa suurpedosta tuotettaisiin representaatiota lajilleen tyypillisesti käyttäytyvänä eläimenä.

Diskurssit on Faircloughin (1997: 124) mukaan tarpeellista nimetä, jotta niissä käytetty näkökulma tarkentuu. Eroteltuani aineistossa esiintyvät diskurssit nimeänkin ne niin, että diskurssin nimi kuvaa mahdollisimman tarkasti diskurssin sisältöä. Diskurssien määrittelyn ja nimeämisen sekä niissä tuotettujen representaatioiden tarkastelun lisäksi tutkin myös diskurssien keskinäisiä suhteita. Sosiaalista todellisuutta muokatessaan diskurssit ovat Lehtosen (2000: 71) mukaan hierarkkisissa suhteissa toisiin diskursseihin. Toiset diskurssit ovat vallitsevia ja tietyllä tavalla itsestään selvempiä kuin toiset (emt.). Tarkastelen diskurssien välillä vallitsevia hierarkkisia suhteita kvantitatiivisen analyysin avulla, eli lasken, kuinka monessa jutussa mitään diskurssia esiintyy. Kvantitatiivinen tarkastelu antaa vastauksia siihen, mitkä diskurssit ja tavat representoida suurpetoja ovat Maaseudun Tulevaisuudessa vallitsevassa asemassa, ja mitkä asettuvat niille vastakkaisiksi.

Pohdittaessa diskurssien välisiä suhteita kriittisessä diskurssianalyysissä diskurssin käsitteeseen liitetään Valtosen (1998: 102) mukaan myös käsitykset vallasta ja ideologiasta. Kun diskurssit tuottavat keskenään kilpailevia tai ristiriitaisia todellisuuksia, voi jokin diskurssi saada valta-aseman toisiin diskursseihin nähden, jolloin siitä tulee hegemoninen. Vallitsevat diskurssit saattavat muuttua itsestäänselvyyksiksi tai totuuksiksi, jolloin voidaan myös puhua niiden ideologisista elementeistä. (Emt.) Tarkastelenkin tässä tutkielmassa myös diskursseihin mahdollisesti kytkeytyviä ideologisia elementtejä. Ideologian määrittelen sellaiseksi sosio-kulttuuriseen kontekstiin kytkeytyväksi ajattelun viitekehyyksi, jonka puitteissa tulkitsemme todellisuutta sekä puhumme siitä (ks. Hall 1992: 268; Kalliokoski 1996: 77). Ideologinen näkökulma on ikään kuin terveen järjen mukainen näkökulma, sillä sen puitteissa puhumme asioista niin kuin ajattelemme niiden olevan. Havainnollistavan esimerkin diskurssin hegemoniasta ja ideologisuudesta suurpetoasenteiden historiassa tarjoaa petovihan aikana vallinnut vahingollisuuskurssi. Ilvesviidan (2005: 143) mukaan suurpedot käsitettiin yksinomaan ihmisiä ja eläimiä uhkaaviksi haittaeläimiksi, eikä vaihtoehtoisille näkemyksille ollut sijaa. Diskurssi olikin erityisen voimakas, sillä sitä pidettiin lähes itsestään selvänä ja kyseenalaistamattomana (emt.). Diskurssi sisälsi siis ideologisia elementtejä, sillä sen tuottamia representaatioita suurpedoista pidettiin totuudenmukaisina.

2 KIELI SOSIAALISEN TODELLISUUDEN RAKENTAJANA

Kieltä ja sen käyttöä on mahdollista lähestyä karkeasti jaoteltuna kahdesta eri näkökulmasta. Realistisen näkökulman mukaan kieltä pidetään todellisuuden kuvana, kun taas sosiaalisesti konstruktionismiksi usein nimitetyssä näkökulmassa kielen ajatellaan olevan osa todellisuutta itseään. (Jokinen ym. 1993: 9.) Tässä tutkielmassa määrittelen kielen jälkimmäisen näkökulman mukaisesti todellisuuden rakentajana. Kieli ei siis ole vain passiivinen väline, joka heijastaa todellisuutta sellaisenaan, vaan on aina myös rakentamassa sitä.

Kieltä ja sen käyttöä voidaan myös tarkastella seuraavien viiden lähtökohtaolettamuksen kautta. Kieli on ensinnäkin sosiaalista ja sen käyttö rakentaa sosiaalisia identiteettejä. (Richardson 2007: 10–11.) Kielen sosiaalisuus näkyy Lehtosen (2000: 53) mukaan siinä, että se toteutuu ihmisten välisissä merkeissä eli kuuluu sosiaaliseen tietoisuuteen. Merkityksiä ei voi olla vain yhdelle ihmiselle, vaan kielen käyttö tarkoittaa aina myös astumista sosiaalisen kanssakäymisen piiriin (emt.). Kielen käyttö myös rakentaa sosiaalisia identiteettejä, esimerkiksi teksti voi Faircloughin (1997: 80) mukaan rakentaa tietynlaisia kirjoittajaidentiteettejä.

Kielen käyttö on Richardsonin (2007: 12–13) mukaan myös aktiivista sekä sisältää käsityksen vallasta. Kielen käyttö suuntautuu aina tekemiseen, esimerkiksi journalisti käyttää kieltä *tiedottaakseen* jostakin tapahtumasta, *paljastaakseen* jonkin epäkohdan tai *argumentoidakseen* jonkin asian puolesta tai sitä vastaan. Kielen käyttöön liittyvä valta tulee puolestaan ilmi tarkasteltaessa esimerkiksi sitä, kuinka toisten ihmisten puheella on enemmän vaikutuksia tai heidän mielipiteensä koetaan uskottavampana kuin toisten. Samoin tietyt kielenkäytön alueet ovat vahvemmassa asemassa suhteessa toisiin, esimerkiksi journalismilla on valtaa, sillä sen ajatellaan vaikuttavan yhteiskuntaan. Kielen poliittisuutta voidaan pitää loogisena seurauksena kielen käytön toiminnallisuudesta sekä siihen sisältyvistä vallan elementeistä. (Emt.)

Nämä kieltä ja sen käyttöä koskevat lähtökohtaolettamukset vaikuttavat myös tässä tutkielmassa siihen, miten määrittelen kielen roolin ja merkityksen. Tutkielmassa

korostuu erityisesti kielen käyttö aktiivisena toimintana sekä siihen sisältyvä valta. Sanomalehdissä käytetty kieli suuntautuu tekemiseen, sillä se rakentaa suurpetoja koskevaa todellisuutta ja tuottaa niistä representaatioita. Kielen käytöllä on myös valtaa, sillä se vaikuttaa siihen, millaisia mielikuvia suurpedoista ihmisille muodostuu vaikuttaen samalla myös niitä koskeviin asenteisiin.

2.1 Sosiaalinen konstruktionismi

Sosiaalinen konstruktionismi voidaan karkeasti tiivistäen määritellä sellaiseksi tutkimukselliseksi viitekehykseksi, jossa sosiaalisen todellisuuden ajatellaan rakentuvan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Sosiaalinen konstruktionismi on Burrin (2005: 9–10) mukaan kehittynyt useiden eri tutkijoiden vaikutuksesta, joten sen syntyä ei voi jäljittää yhteen ainoaan lähteeseen. Merkittävänä tekijänä tämän tutkimussuunnan kehityksessä Burr (emt.) kuitenkin mainitsee Bergerin ja Luckmannin esittämän teorian todellisuuden sosiaalisesta rakentumisesta. Teorian mukaan ihmiset rakentavat eli luovat ja myös ylläpitävät sosiaalista todellisuutta ollessaan vuorovaikutuksessa toistensa kanssa (emt.).

Sosiaaliseen konstruktionismiin perustuvan ajattelutavan mukaan tieto todellisuudesta muotoutuu ja välittyy sosiaalisissa prosesseissa (Saaristo & Jokinen 2004: 104). Berger ja Luckmann (1995: 11) määrittelevät todellisuudella tarkoitettavan ”tahdostamme riippumatonta ilmiöiden maailmaa, jonka olemusta toiveemme eivät kykene muuttamaan”. Tiedolla tarkoitetaan varmuutta ilmiöiden todellisuudesta (emt.).

Bergerin ja Luckmannin (1995: 11) mukaan todellisuus ja sitä koskeva tieto käsitetään arkiajattelussa itsestäänselvyudeksi. Elämme maailmassa, joka on meille todellinen ja tiedämme sen koostuvan erilaisista ominaisuuksista (emt.). Sosiaalinen konstruktionismi kuitenkin haastaa tämän ajattelutavan ja vaatii tarkastelemaan itsestään selvänä pidettyä todellisuutta kriittisesti. Se kyseenalaistaa ajatuksen siitä, että havaintomme maailmasta olisivat yksiselitteisiä havaintoja sen todellisesta luonnosta, ja että todellisuutta koskeva tietomme perustuisi objektiivisiin havaintoihin. Se siis kiistää

ajatuksen absoluuttisen totuuden olemassaolosta. Sosiaaliseen konstruktionismiin perustuvan ajattelutavan mukaan kaikki todellisuutta koskeva tieto perustuukin todellisuuden tarkasteluun jostakin tietystä näkökulmasta. (Burr 2005: 2–6.) Todellisuudesta voidaan siis konstruoida eri versioita (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Sosiaalinen todellisuus onkin ennen kaikkea kielellisessä vuorovaikutuksessa syntyvää, tulkittua todellisuutta (Saaristo & Jokinen 2004: 104).

Tapamme havainnoida maailmaa on sidottu siihen kulttuuriin, jonka jäseniä olemme (Burr 2005: 3–4). Se, millaisia todellisuuksia olemme arki ajattelussa tottuneet pitämään itsestään selvinä, riippuu siis siitä, minkä yhteiskunnan jäsenenä elämme. Saatamme esimerkiksi ajatella tahtomme olevan vapaa. Elämme tällöin yhteiskunnassa, jossa vapauden ajatusta on totuttu pitämään itsestään selviönä ja vapauden todellisuutta ylläpidetään eri tavoin. On kuitenkin yhteiskuntia, joissa näin ei ole. Samoin voimme esimerkiksi ajatella amerikkalaisen liikemiehen ja tiibetiläisen munkin kokeman todellisuuden eroavan toisistaan. (Berger & Luckmann 1995: 12–13.)

Todellisuus rakentuu sosiaalisen konstruktionismin mukaan sosiaalisesti, eli tulkintamme maailmasta syntyvät ihmisten välisen kielellisen vuorovaikutuksen tuloksena. Kullekin kulttuurille tyypilliset tavat tulkita todellisuutta opitaan siis toisilta ihmisiltä. Emme synny tyhjiöön ja sattumalta löydä jo olemassa olevia, todellisuutta havainnollistavia kategorioita ja käsitteitä, vaan omaksumme ne sekä samalla myös uusinnamme niitä kielellisen vuorovaikutuksen kautta. (Burr 2005: 7–8.)

2.2 Kieli merkityksellistäjänä

Kielen käyttö ja todellisuus nivoutuvat tiukasti yhteen. Todellisuus ei ole riippuvainen kielestä eikä kieli yksin muodosta todellisuutta. Sydän sykkii ihmisen rinnassa siitä huolimatta, onko se nimetty kielessä vai ei. Kieli kuitenkin tekee todellisuudesta merkityksellistä: vaikka todellisuuden tapahtumat ja asiat ovat olemassa kielestä riippumatta, vasta kielen sisällä niillä voi olla merkityksiä. (Lehtonen 2000: 30–31.) Berger ja Luckmann (1995: 32) määrittelevätkin kielen käytön järjestelmäksi, joka

järjestää maailman mielekkääksi kokonaisuudeksi. Asumme maantieteellisesti nimetyissä paikoissa ja elämme verkostoissa, joilla myös on nimensä kiellemme sanavarastossa. Näin kieli merkityksellistää asiat ja antaa koordinaatit elämälle. (Berger & Luckmann 1995: 32.) Ilman kielessä tapahtuvaa merkityksellistämistä todellisuus näyttäytyisikin luultavasti yhdenmukaisena jatkumona, sillä vasta kielen kautta maailma hahmottuu ja saa muotonsa (Lehtonen 2000: 30–31).

Kielessä merkitykset muodostuvat sekä suhteessa että erotuksena toisiinsa. Esimerkiksi käsitteet, jotka kuvaavat eri värejä, saavat merkityksensä suhteessa toisiinsa ja perustuvat niiden keskinäisiin merkityseroihin. Arkikielessä keskinäisiin merkityseroihin perustuvia luokitteluja käytetään jatkuvasti ja puhutaan esimerkiksi naisellisuudesta ja miehisyydestä, assistenteista ja professoreista tai teollisuusmaista ja kehitysmaista. (Jokinen ym. 1993: 20.) Kieli tuottaa myös yhtäläisyyksiä (Lehtonen 2000: 36–37). Se järjestää esimerkiksi susista, karhuista, ilveksistä ja ahmoista suurpetojen luokan. Vaikka eläimet eroavatkin suhteessa toisiinsa, käsitteen *suurpeto* käyttäminen asettaa ne tiettyyn suhteeseen toistensa kanssa.

Kieltä ei voida luonnehtia yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, vaan siitä puhutaan ennemminkin erilaisten merkityssystemien kirjona (Jokinen ym. 1993: 24). Kieli on jatkuvaa merkitysten tuottamista. Samat asiat voidaan merkityksellistää hyvinkin erilaisilla tavoilla, joten kieli toimii myös eräänlaisena erilaisten merkityksellistämismahdollisuuksien välisenä kamppailukenttänä. (Lehtonen 2000: 32.) Sama ihminen voidaan merkityksellistää naiseksi, valkoihoiseksi, hiljaiseksi, musiikin harrastajaksi tai äidiksi. Erilaisten merkitysten rinnakkainen olemassaolo murtaa näkemystä kielestä todellisuuden kuvana, sillä kuvauksen kohdetta ei voida pitää yksiselitteisenä. (Jokinen ym. 1993: 25.)

Merkitykset tuotetaan aina jollakin tietyllä tavalla, eli kieli esittää havaitun todellisuuden tietynlaiseksi (Lehtonen 2000: 31–32). Tavat ilmenevät diskursseina, erityisinä ilmaisutapoina, jotka merkityksellistävät maailmaa (Saaristo & Jokinen 2004: 119). Diskurssit ovat siis erilaisia merkityssystemejä, jotka esittävät havaitun todellisuuden tietynlaisena. Niiden kautta todellisuutta voidaan lähestyä tietystä

näkökulmasta ja näin ne myös tuottavat todellisuutta koskevan tietomme (Burr 2005: 79).

2.2.1 Diskurssin käsite

Diskurssin käsitettä käytetään Faircloughin (1997: 31) mukaan laajalti eri tieteenaloilla, ja siitä on erotettavissa kaksi eri merkitystä. Kielitieteissä diskurssi määritellään usein sosiaalisesti toiminnaksi ja vuorovaikutukseksi, kun taas jälkistrukturalistisessa yhteiskuntateoriassa se ymmärretään todellisuuden sosiaalisesti konstruktioksi, tiedon muodoksi. Fairclough (emt.) itse yhdistää nämä kaksi merkitystä ja liittää diskurssin käsitteeseen sekä kielen merkityksen suhteiden ja identiteetin luojana että representaatioiden tuottajana. Myös Lehtonen (2000: 69) toteaa diskurssilla voitavan viitata kahteen eri asiaan. Toisaalta sitä käytetään kuvaamaan sitä vuorovaikutuksellista prosessia, jossa tuotetaan merkityksiä, ja toisaalta se tarkoittaa tämän prosessin lopputulosta (emt.).

Myös Burr (2005: 63–64) nostaa esille diskurssin käsitteen moniselitteisyyden. Diskurssin käsitteellä voidaan hänen mukaansa esimerkiksi kuvata yksinkertaisesti tietyssä tilanteessa tapahtuvaa kielen käyttöä. Burr (emt.) kuitenkin itse määrittelee diskurssin käsitteellä tarkoitettavan esimerkiksi tiettyä merkitysten, metaforien, representaatioiden, kuvien, tarinoiden tai väittämien joukkoa, jotka tuottavat tietyn version todellisuudesta. Diskurssi on siis tietynlainen tapa representoida maailmaa tietystä näkökulmasta (emt.).

Merkityssysteemeistä käytetään diskurssin rinnalla toisinaan myös muita käsitteitä. Esimerkiksi Jokinen ym. (1993: 27–28) puhuvat diskurssin lisäksi myös tulkintarepertuaareista. Diskurssin käsite merkityssysteemin kuvaajana sopii heidän mukaansa erityisesti tutkimuksiin, joissa keskitytään ilmiöiden historialliseen tarkasteluun, valtasuhteiden analyysiin tai institutionaalisiin sosiaalisiin käytäntöihin. Jokisen ym. (emt.) mielestä käsitteen heikkoutena on kuitenkin sen ”mahdollinen kielteisiä miellelyhtymiä kantava muodikkuuden leima” sekä toisaalta sen epämääräinen käyttö. Heikkoudet ovat kuitenkin pikemminkin muodollisia kuin sisällöllisiä.

Tulkintarepertuaarin käsite soveltuu puolestaan luontevimmin arkisen kielen käytön vaihtelevuuden yksityiskohtaiseen tarkasteluun. (Jokinen ym. 1993: 27–28.) Diskurssin käsite sopii tähän tutkielmaan tulkintarepertuaarin käsitettä paremmin, sillä analyysin kohteena ovat institutionaalisten sosiaalisten käytäntöjen tulokset eli sanomalehtitekstit. Jokisen ym. (1993: 26) mukaan käsitteen valinta ei tutkimuksen kannalta tosin ole olennaisinta, vaan tärkeämpää on se, kuinka käsite määritellään.

Tässä tutkielmassa määrittelen diskurssit erilaisiksi sosiaalisissa prosesseissa syntyviksi merkityksellistämisen tavoiksi, jotka tuottavat representaatioita todellisuudesta eli esittävät sen tietynlaisena. Näin diskursseilla on myös seurauksia tuottava luonne, sillä tuottaessaan representaatioita todellisuudesta ne myös rakentavat sitä.

2.2.2 Representaatio

Representaation käsite on Lehtosen (2000: 44–45) mukaan siinä mielessä ongelmallinen, että sen merkitykset ovat moniselitteisiä. Etymologiansa perusteella representoimisen voi ajatella ”jonkin saattamiseksi uudelleen läsnä olevaksi”. Tällä voidaan kuitenkin viitata kahteen eri asiaan. Toisaalta representointi viittaa fyysiseen edustamiseen, esimerkiksi eduskunnan voidaan sanoa representoivan kansaa. Toisaalta representaation käsitteellä viitataan symboloimiseen tai kuvaamiseen. Tällöin representaation voi määritellä ”jonkin esittämiseksi jonkinlaiseksi”. (Emt.)

Hallin (1997: 24–26) mukaan representaation käsite voidaan määritellä kolmesta eri näkökulmasta. Niiden kautta pyritään selittämään sitä, kuinka merkitykset kielessä representoidaan. Representoiminen voi toisaalta viitata kohteen heijastamiseen (*reflective approach*), yksittäisen puhujan määrittämien ainutlaatuisten merkitysten kuvaamiseen (*intentional approach*) tai merkitysten rakentamiseen (*constructionist approach*). (Emt.)

Representaation käsitteen liittäminen heijastavuuteen liittyy Hallin (1997: 24–26) mukaan käsitykseen kielestä todellisuuden kuvana. Merkityksen ajatellaan olevan kohteessa ja kieli toimii ikään kuin peilin tavoin heijastaen tätä merkitystä.

Representaatiolla voidaan myös tarkoittaa yksittäisen puhujan määrittämiä merkityksiä. Sanat tarkoittavat sitä, mitä yksittäinen puhuja haluaa niillä tarkoitettavan. Hall (1997: 24–26) kuitenkin muistuttaa, että kieli on aina sosiaalista, eikä se perustu yksittäisen ihmisen ainutlaatuisiin tapoihin merkityksellistää maailma. Kieli on jaettua ja sen käyttö perustuu erilaisiin sääntöihin, koodeihin ja konventioihin. Kolmas näkökulma korostaakin kielen sosiaalisuutta. Merkitysten ei ajatella olevan itse kohteessa tai yksittäisten puhujien itsensä määrittämiä, vaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa rakentuneita käsitteitä ja symboleita. Tämän merkitysten rakentumiseen perustuvan näkökulman mukaan fyysinen todellisuus tulee erottaa käsitteiden ja symboleiden muodostuksen käytännöistä. Fyysinen todellisuus ei siis itsessään välitä merkityksiä, vaan ne representoidaan kielessä. (Emt.) Tässä tutkielmassa representaatio ymmärretään tämän kolmannen näkökulman mukaisesti.

Kieli representoimisena korostaa Lehtosen (2000: 45) mukaan sitä, että kielessä kohteita ei esitetä sellaisinaan, vaan ne tulevat edustetuiksi kielessä. Kohteet siis tulevat esitetyiksi uudelleen tai toisin. Representoiminen edellyttääkin representoitavan ja representoidun eroamista toisistaan. (Emt.) Esimerkiksi lehdessä julkaistu kuva sudesta representoi sutta juuri siksi, että se ei itse ole kyseinen susi. Kuva siis esittää suden uudelleen. Samalla tapaa esimerkiksi lause ”Mies kohtasi karhun lenkkipolulla” representoi kyseistä tapahtumaa.

Representaationa kieli on inhimillistä toimintaa eli se tuotetaan osana merkityksellistämisen käytäntöjä. Kielen käyttö ei siis ole ”todellisuuden läpinäkyvää jäljentämistä”, vaan sen merkityksellistämistä jostakin näkökulmasta. (Lehtonen 2000: 45–46.) Edellä käyttämäni esimerkki karhun ja ihmisen kohtaamisesta voitaisiin esittää toisinkin, esimerkiksi ”Karhu säikäytti miehen lenkkipolulla”. Näin kyseisellä tapahtumalla voi olla useita eri representaatioita.

Kun kielellä representoidaan todellisuutta, on mahdollista tehdä useita erilaisia kielellisiä valintoja. Vaihtoehtoja tarjoaa paitsi sanasto, myös kielioppi. (Fairclough 1997: 143.) Representoiminen kielessä toteutuukin sekä yksittäisten sanojen että ilmausten tasolla (Lehtonen 2000: 47). Esimerkiksi karhu voidaan yksittäisten sanojen

tasolla kategorisoida kansalliseläimeksi tai vahinkoeläimeksi. Ilmausten tasolla voidaan puolestaan kiinnittää huomiota esimerkiksi toiminnan representoimiseen (Lehtonen 2000: 47). Faircloughin (1997: 143–144) mukaan esimerkiksi jonkin asian tapahtuminen voidaan ilmaista tekona tai tapahtumana. Tällöin voidaan korostaa tekijän vastuuta tai vastaavasti häivyttää sitä (emt.). Esimerkiksi lause ”Kaikki karhunkaatoluvat on jo käytetty” häivyttää tekijän vastuuta, lause ”Metsästäjät ampuneet jo 25 karhua” puolestaan korostaa sitä.

2.3 Kieli ja ideologia

Kielen käyttöä ajatellaan usein vain asioiden kuvaamisena. Kieltä käytettäessä kuitenkin aina myös tehdään jotain. Lausumilla siis toisaalta väitetään jotain todellisuudesta sekä samanaikaisesti rakennetaan sitä. Kielen käytöllä voikin olla ideologisia seurauksia, jotka ovat laajoja ja ylittävät yksittäiset tilanteet. (Jokinen ym. 1993: 41–43.)

Ideologia on käsitteenä moniselitteinen ja siitä on olemassa useita eri määritelmiä. Esimerkiksi Williams (1977: 55) nostaa esille kolme erilaista tapaa määritellä ideologia. Ensinnäkin ideologialla voidaan tarkoittaa tietylle ryhmälle ominaista uskomusten järjestelmää. Toisaalta ideologian käsitteellä voidaan kuvata harhaanjohtavien uskomusten järjestelmää eli väärää tietoisuutta, jonka voidaan nähdä asettuvan vastakkaiseksi todellisuudelle tai tieteelliselle tiedolle. Ideologia voi myös viitata yleiseen merkitysten ja aatteiden tuottamisen prosessiin. (Emt.)

Ideologia tietylle ryhmälle ominaisena uskomusten järjestelmänä muistuttaa Fiskin (2001: 216–217) mukaan erityisesti psykologien tapaa käyttää ideologian käsitettä viittamaan erilaisiin johdonmukaisiin asennekokonaisuuksiin. Ideologia harhaanjohtavien uskomusten järjestelmänä viittaa puolestaan marxilaiseen tapaan käyttää käsitettä. Väärä tietoisuus tarkoittaa ajatusta siitä, että yhteiskunnassa hallitseva luokka valvoo keskeisiä ideologiakoneistoja, kuten poliittista järjestelmää sekä joukkoviestimiä mahdollistaen sen, että alistettu työväenluokka on alkanut pitää alistustaan ”luonnollisena”. (Emt.) Burrin (2005: 84) mukaan käsitys väärästä

tietoisuudesta on kuitenkin ristiriidassa sosiaalisessa konstruktionismissa vallitsevien todellisuutta koskevien näkemysten kanssa. Jos ajatellaan ihmisten elävän väärässä tietoisuudessa, tarkoittaa tämä sitä, että on olemassa todellisuus, johon heidät on alistettu ja joka on olemassa heidän omien tulkintojensa ulkopuolella ja että todellisuudesta on olemassa muita oikeampi ja todempi tulkinta (Burr 2005: 84). Kolmas tapa käsittää ideologia yleiseksi merkitysten ja aatteiden tuottamisen prosessiksi kuvaa Fiskin (2001: 218, 224) mukaan merkitysten yhteiskunnallista tuotantoa. Tällöin ideologisuus ilmenee erityisesti kulttuureille yhteisissä myyteissä ja arvoissa (emt.).

Ideologian käsite voidaan puolestaan Thompsonin (1990: 53–54) mukaan jakaa kahdeksi eri versioksi. Ensinnäkin ideologia voidaan käsittää neutraalina uskomusjärjestelmänä. Ideologia on yksi sosiaalisen todellisuuden puoli, eikä siihen ajatella sisältyvän harhaanjohtavia tai vääriä uskomuksia, jotka olisivat tietyn vallan palveluksessa. Toisessa versiossa ideologian käsitteeseen liitetään kriittisyys. Tällöin ideologisuus viittaa juuri niihin yksipuolisiin, harhaanjohtaviin uskomuksiin, jotka neutraalissa käsitteessä suljetaan pois. Kriittisyyden liittäminen ideologian käsitteeseen viittaa siihen, että jo ilmiöiden kategorisointi ideologiaksi sisältää kriittisyyttä niitä kohtaan. (Emt.)

Hall (1992: 268) käyttää ideologian käsitettä viittaamaan niihin käsitteisiin ja mielikuviin, joiden puitteissa tulkitsemme tiettyä yhteiskunnallisen todellisuuden puolta niin, että se tuntuu ”järkevältä”. Ideologia toimii siis ajattelun viitekehyksenä, jonka kautta ymmärrämme todellisuutta ja puhumme siitä (emt.). Kalliokosken (1996: 77) mukaan ideologia on ennen kaikkia kytköksissä siihen sosiokulttuuriseen kontekstiin, jossa elämme. Tietyn yhteisön vallitseva ideologia ja siihen sisältyvät arvot ja uskomukset ohjaavat yhteisön jäseniä tarkastelemaan todellisuutta tietystä näkökulmasta. Ideologia ohjaa näin myös kielellisiä valintoja. Yhteisön jäsenet tuottavat arvojensa ja uskomustensa kannalta kieltä, jota pidetään luonnollisena ja neutraalina. Tällöin myös valintojen taustalla olevat uskomukset ja arvot muuttuvat läpinäkymättömiksi. (Emt.) Ideologia sosiokulttuuriseen kontekstiin kytkeytyvänä ajattelun viitekehyksenä vastaa Williamsin (1977: 55) kolmatta määritelmää ideologiasta yleisenä merkitysten ja aatteiden tuottamisen prosessina.

Ideologiat ajattelun viitekehystenä ovat Hallin (1992: 270) mukaan tehokkaimmillaan silloin, kun ne ovat huomaamattomia. Tällöin asioista puhutaan sellaisina kuin ne näyttävät olevan ja kuin niihin on totuttu. Havainnollistavana esimerkkinä tällaisesta ideologian luonnollistumisesta voi pitää sukupuolen määritelmää. Sanonnat siitä, mistä on pienet pojat ja tytöt tehty, näyttävät sellaisinaan muuttumattomaan ja ikuiseen luontoon perustuvilta aforismeilta. Naisuus ja mieheys psyykkisenä ilmiönä on kuitenkin kulttuurisesti ja historiallisesti rakentunut ja perustuu ideologiaan, joka määrittelee sukupuolen yhteiskunnallisesti. (Emt.)

Ideologiaa ei tule ajatella vakiintuneena arvojen ja katsantokantojen joukkona, vaan käytäntönä. Ideologia rakentaa meistä tietyn kulttuurin jäseniä, ja me myös ylläpidämme sitä osallistuessamme kulttuurille ominaisiin merkityksellistämiskäytäntöihin. (Fiske 2001: 225.) Fiske (2001: 225–226) kuitenkin hylkää ajatuksen ideologiasta neutraalina uskomusjärjestelmänä ja muistuttaa, että sitä tulee tarkastella ennen kaikkea yhteiskunnassa toimivana poliittisena voimana. Ideologia toimii siis tapana saada asioihin järkeä, mutta sillä on aina myös yhteiskunnallinen ulottuvuutensa. Esimerkiksi sukupuolten välille historiallisesti ja kulttuurisesti rakentuneet erot vaikuttavat niiden välille muodostuneeseen valtasuhteeseen. (Emt.)

Erilaiset merkityksellistämistavat ja kielelliset valinnat sisältävät siis ideologisia elementtejä. Hall (1992: 268–269) kuitenkin muistuttaa, että ideologiaa ei tule rinnastaa kieleen, ja että ideologia on pidettävä kielestä analyttisesti erillään. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kieli olisi ideologisesti viatonta. Kaikki sanat sisältävät jälkiä ideologisista muodostumista. Kieli onkin se aines, jossa erilaiset ideologiset puhetavat hahmottuvat ja kehittyvät. (Emt.)

Ideologiaa ei siis voi kuvata ja määritellä yksiselitteisesti. Tässä tutkielmassa ymmärrän ideologian sellaiseksi ajattelun viitekehykseksi, jonka puitteissa tulkitsemme todellisuutta niin, että se tuntuu meistä järkevältä. Ideologia kytkeytyy sosio-kulttuuriseen kontekstiin ja vaikuttaakin usein ”luonnolliselta” tavalta hahmottaa maailma. Ideologia ohjaa myös kielellisiä valintoja ja vaikuttaa siihen, miten ja mistä

näkökulmasta asiat merkityksellistetään. En määrittele ideologiaa kriittisen näkökulman mukaan vääräksi tietoisuudeksi, vaan se kytkeytyy erilaisiin tulkintoihin todellisuudesta, joista mikään ei ole muita todempi tai oikeampi. Ideologisuuteen voi kuitenkin kytkeytyä valtaa, eli tietty tapa tulkita todellisuus saattaa tuntua muita luonnollisemmalta ja olla näin hallitsevassa asemassa suhteessa toisiin.

2.4 Sosiaalisen todellisuuden rakentuminen sanomalehtikielessä

Sanomalehtikieltä voidaan ajatella viestintänä, joka pyrkii objektiivisuuteen (Lehtonen 2000: 46). Erityisesti uutisilta on toistuvasti totuttu vaatimaan objektiivisuutta ja objektiivista kielenkäyttöä. Ihanteellinen määritelmä uutisesta olisikin toimittajan omista mielipiteistä vapaa, puolueeton selvitys jostakin tapahtumasta. (Kalliokoski 1996: 37.) Kuitenkin sanomalehtiutisissakin todellisuus kuvataan jostain tietyistä näkökulmista, sillä valittavissa on aina useita eri tapoja representoida tiettyä tapahtumaa (Fowler 1991: 4,10).

Näin myös sanomalehdet rakentavat sosiaalista todellisuutta eivätkä vain kuvaa sitä. Muun kielenkäytön tavoin sanomalehtikielikin on valintoja täynnä. Fairclough (1997: 31) kuitenkin muistuttaa tietoisten kielellisten valintojen olevan niin tekstin tuottamisen kuin tulkinnan prosessia tarkasteltaessa suhteellisen marginaalinen aspekti. Myös Kalliokoski (1996: 91) toteaa sekä kielellisten valintojen että niiden tulkintojen olevan useimmiten tiedostamattomia. Sosiokulttuuriseen kontekstiin kytkeytyvä ideologinen näkökulma vaikuttaa niin sanomalehtitekstejä tuottavaan toimittajaan kuin niitä tulkitsevaan yleisöön. Niinpä tutkimuksessa esiin nostettavaa sanomalehtikielen mahdollista ideologisuutta ei pidäkään tulkita syytöksenä tiedotusvälineen kieltä vastaan. Se kuitenkin muistuttaa, että objektiivista kielenkäyttöä tai uutisointia ei ole. (Emt.) Toisinaan kielellisten valintojen ideologiset elementit saattavat tulla tekstissä selkeästikin esille. Merkittävä ero on esimerkiksi havaittavissa siinä, otsikoidaanko Itä-Euroopan rajojen murtuminen uutisissa ”Punaiset suuntaavat länteen” vai neutraalisti ”Tuhannet ylittivät rajan Länsi-Saksaan”. (Fowler 1991: 4–5.)

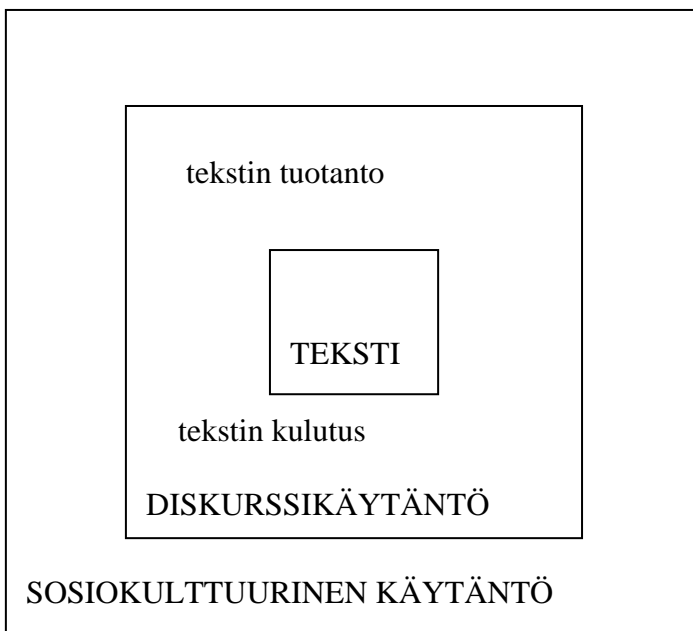
Sanomalehtien vaikutus sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen näkyy Fowlerin (1991: 10–11) mukaan myös yleisemmällä tasolla, esimerkiksi uutisaiheiden valinnassa. Olemme tottuneet luottamaan siihen, että uutiset kertovat meille tapahtumista, jotka tapahtuvat meidän oman kokemusmaailmamme ulkopuolella. Kaikki tapahtumat eivät kuitenkaan automaattisesti tule raportoiduksi, vaan niihin sisältyy erilaisia konventionaalisia valinnan prosesseja. Valtava määrä jokapäiväisiä tapahtumia jää uutisissa huomiotta, eli aiheiden tasolla tehty valinta välittää meille tiettyä näkökulmaa maailmaan. (Emt.) Esimerkiksi uutiskriteerit ovat hyvä esimerkki siitä, kuinka joukkoviestinnän tuotanto perustuu tietyille yhteiskunnassa vallitseville arvoille ja normeille. Toisaalta joukkoviestintä myös uusintaa näitä arvoja ja normeja kertoessaan maailmasta niiden pohjalta. (Kunelius 1998: 190.) Uutiskriteereillä tarkoitetaan niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat asioiden uutisarvoon (ks. esim. Allan 1999: 62–63). Näin sosiokulttuurinen konteksti vaikuttaa myös uutisaiheiden valintaan.

2.5 Kriittinen diskurssianalyysi tutkimusmenetelmänä

Kriittinen diskurssianalyysi on teoreettinen viitekehys, jonka puitteissa analysoidaan sitä, kuinka yksilöt tai instituutiot käyttävät kieltä (Richardson 2007: 1). Kriittinen lähestymistapa kieleen ja sen käyttöön merkitsee sitä, että huomiota ei kiinnitetä vain diskurssien kuvailuun, vaan pohditaan myös niihin sisältyviä vallan ja ideologian elementtejä. Kriittisessä diskurssianalyysissä pyritään osoittamaan diskurssien rakentavat vaikutukset sosiaalisiin suhteisiin, identiteetteihin sekä tieto- ja uskomusjärjestelmiin. (Fairclough 1998: 12.) Yksi kriittisen diskurssianalyysin vahvuuksista piileekin siinä, että se ohjaa suhtautumaan kieleen kriittisesti ja kiinnittämään huomiota diskursseihin vallan ilmentäjinä (Blommaert 2005: 33).

Valitsin tämän tutkielman metodiseksi viitekehyykseksi Faircloughin (esim. 1997) mallin kriittisestä diskurssianalyysistä, sillä se tarjoaa monipuolisen näkökulman analysoitaviin teksteihin. Tässä analyysimallissa huomio kiinnittyy tekstin diskursiivisen analyysin lisäksi esimerkiksi teksteihin vaikuttavaan sosiokulttuuriseen käytäntöön.

Kriittisessä diskurssianalyysissä eritellään viestintätilanteen kolmea eri puolta eli tekstiä, diskurssikäytäntöä, sosiokulttuurista käytäntöä sekä näiden keskinäisiä suhteita (Fairclough 1997: 78–79). Tässä analyysimallissa niin diskurssia kuin diskurssianalyysiäkin lähestytään siis kolmessa eri tasossa. Viestintätilanteella tarkoitetaan tässä tutkielmassa maaseudun elinkeinoihin keskittyvässä erikoissanomalehdessä julkaistua juttua. Analyytinen viitekehys voidaan tiivistää kuvan 1 esittämällä tavalla.

Kuva 1: Viestintätilanteen kriittisen diskurssianalyysin viitekehys (Fairclough 1997: 82).

Kuvan 1 esittämään analyysimalliin sisältyy tekstin kielellinen kuvaus, tekstin ja diskurssikäytännön eli tekstin tuottamisen ja tulkinnan prosessien välisen suhteen tulkinta sekä diskurssikäytännön ja sosiokulttuurisen käytännön välisen suhteen selittäminen. Diskurssikäytäntö toimii siis ikään kuin välittäjänä tekstin ja sosiokulttuurisen käytännön välillä. (Fairclough 1995: 97.) Tutkimus voi keskittyä vain tiettyyn tilanteen aspektiin, mutta on myös tärkeää syventyä monipuolisesti viestintätilanteeseen kokonaisuudessaan (Fairclough 1997: 85).

Diskurssikäytäntö viittaa siis tekstin tuottamisen ja kuluttamisen prosesseihin. Valtonen (1998: 106–107) toteaa kriittisen diskurssianalyysin ensimmäisen vaiheen koostuvankin tekstin tuotannon tilanteen kontekstualisoimisesta. Kontekstilla viitataan tekstin tuottamisen reunaehtoihin (emt.). Tässä yhteydessä voidaan puhua myös tekstin tuottamiseen liittyvistä vakiintuneista institutionaalisista käytännöistä, jotka vaikuttavat ilmauksiin. Esimerkiksi sanomalehdissä pääkirjoitusten kirjoittamiseen liittyy tiettyjä käytäntöjä, joita odotetaan noudatettavan. (Fairclough 1997: 81; Lehtonen 2000: 39.) Journalististen tekstien tuottamiseen vaikuttavia institutionaalisia käytäntöjä ovat esimerkiksi mediainstituutiot, uutiskriteerit sekä tekstin lajityyppi eli genre (Valtonen 1998: 107).

Laveimmillaan mediainstituutioilla voidaan viitata länsimaisen journalismin periaatteisiin kuten yksityisyyden kunnioittamiseen, lähdesuojaan sekä tiedonhankinnan rehellisyyteen. Yksittäisillä joukkoviestimillä on myös omat toimintatraditionsa, kuten lehtien toimituspolitiikka. Tämä vaikuttaa siihen, millaiset aiheet katsotaan uutisoinnin arvoisiksi sekä toisaalta antaa myös linjauksia yksittäisen toimittajan työhön. (Valtonen 1998: 108.) Toimituspolitiikan voikin ajatella vaikuttavan Maaseudun Tulevaisuuden juttuvalintoihin. Koska lehti on erikoissanomalehti, joka keskittyy maaseudun elinkeinoihin, uutisoidaan lehdessä todennäköisesti erityisesti näitä elinkeinoja koskettavista aiheista.

Genre asettaa jutun tekemiselle tietynlaiset raamit muun muassa kirjoittamisen tyylilajia ja aihevalintaa koskevine konventioineen. Genren konventiot ohjaavat toisaalta myös lukijoita, sillä he oppivat odottamaan jutuilta tietynlaisia muotoja, rakenteita ja sisältöjä. (Valtonen 1998: 108–109.) Valtonen (1998: 107) liittyy institutionaaliin käytäntöihin myös uutiskriteerit, mutta itse sijoittaisin ne osaksi sosiokulttuurista käytäntöä. Kuten Kunelius (1998: 190) toteaa, uutiskriteerit ilmentävät ja uusintavat yhteiskunnassa vallitsevia arvoja ja normeja. Näin ne eivät suoranaisesti ole tekstin tuottamiseen vaikuttavia ehtoja, vaan ilmentävät sitä sosiokulttuurista kontekstia, jonka puitteissa uutisia tuotetaan.

Faircloughin (1997: 85) mukaan sosiokulttuurista käytäntöä voi tarkastella erilaisilla abstraktiotasoilla. Analyysissa sosiokulttuurinen käytäntö voi muodostua esimerkiksi yhteiskunnan ja kulttuurin kokonaisuudesta (emt.). Tässä tutkielmassa sosiokulttuurinen käytäntö ilmentääkin yhteiskunnassa ja tietyssä kulttuurissa vallitsevia arvoja ja uskomuksia, eli sosiokulttuurinen käytäntö kytkeytyy erityisesti agraarikulttuuriin ja sen arvoihin ja uskomuksiin.

3 IHMISTEN SUHDE SUURPETOIHIN

Suurpedot herättävät ihmisissä voimakkaita ja usein ristiriitaisia tunteita. Niitä kohtaan tunnetaan niin pelkoa, vihaa kuin kunnioitustakin. Ne voidaan kokea uhkaavina ja vaarallisina petoeläiminä tai villin luonnon ihailtuina symboleina. Monelle suurpedot, varsinkin sudet ja karhut, ovat tuttuja jo lapsuudessa kuulluista saduista ja kansantarinoista. Suurpedoista puhuttaessa todellisuus ja mielikuvitus sekoittuvat helposti, ja suurpetoihin liittyvät tarinat saavat vielä nykyäänkin lähes myyttimäisiä piirteitä (Lumiaro 2007).

Asenteet suurpetoja kohtaan ovat nousseet 2000-luvulla myös julkiseen keskusteluun. Suomen liityttyä Euroopan Unioniin maassamme noudatetaan tiukkaa suojelupolitiikkaa, jonka myötä suurpetokannat ovatkin kasvaneet huomattavasti ja suurpetoja on alettu tavata yhä yleisemmin myös ihmisasutusten piirissä. Suurpedoista käyty keskustelu on ollut paikoin kiivastakin, ja mielipiteitä on esitetty sekä niiden puolesta että niitä vastaan.

Se, miten suhtaudumme suurpetoihin, kuten eläimiin yleensäkin, määrittää osittain myös käsitystämme luonnosta (ks. Suutala 1996: 12). Luonto käsitteenä on puolestaan muuttuva ja moniselitteinen (Williams 2003: 40). Luontosuhde onkin historiallisesti tarkasteltuna monimuotoinen, ja siihen ovat vaikuttaneet eri kulttuurien käytännöllisissä luontosuhteissa tapahtuneet muutokset (Haila & Lähde 2003: 20).

Pohdin tässä tutkielmassa ihmisten suhdetta suurpetoihin maaseutuelinkeinojen kontekstissa. Tässä luvussa tarkastelenkin suurpetoasenteiden kehitystä erityisesti elinkeinojen näkökulmasta. Erittelen myös luontosuhteessa tapahtuneita muutoksia, jotka ovat heijastuneet suurpetokäsityksiin. Luontosuhdetta tarkastelen länsimaisen kulttuurin näkökulmasta. Suurpedot määrittelen eläimiksi, joita koskeva tieto rakentuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, eli ne ovat sosiaalisia konstruktioita.

3.1 Eläimet sosiaalisina konstruktioina

Eläinmaailman ei ajatella olevan vain valmiina oleva, muuttumaton kategoria vaan historiallisesti rakentunut merkitysjärjestelmä. Se muodostuu ihmisten tavoista siirtää sosiaalinen järjestys koskemaan myös luontoa, erityisesti eläimiä. (Franklin 1999: 2.) Luonto käsitetään usein inhimillisen yhteiskunnan jatkeeksi, jossa ajatellaan vallitsevan samanlaiset suhteet ja lainalaisuudet kuin ihmisyyhteisöissäkin (Ylimaunu 2002: 130).

Vaikka eläimillä on fyysinen olemuksensa, luovat ihmiset niille kulttuurisia identiteettejä ollessaan niiden kanssa vuorovaikutuksessa. Eläimet saavat siis merkityksensä sosiaalisina konstruktioina. (Arluke & Sanders 1996: 9.) Sosiaalisen konstruktionismin mukaan kaikkein konkreettisimmatkin tosiasiat rakentuvat sosiaalisesti kielellisten määrittelyjen kautta. Sosiaalinen todellisuus on siis ennen kaikkea tulkittua todellisuutta, joka on syntynyt ”toistensa kanssa tavoitteellisessa vuorovaikutuksessa olevien ihmisten yhteistyön tuloksena”. (Saaristo & Jokinen 2004: 104.)

Eläimiä koskevan todellisuuden rakentuminen on siis sidottu kieleen (Stibble 2001). Vaikka esimerkiksi karhulla on kielestä riippumaton, fyysinen olemuksensa, saa se sosiaalisen konstruktionismin mukaan merkityksensä vasta sosiaalisissa prosesseissa kielen välityksellä. Vasta kielen kautta meillä voi olla karhua koskevaa tietoa. Kielen kautta voimme määritellä karhun ja merkityksellistää sen.

Eläinten käsittäminen sosiaalisina konstruktioina vaikuttaa myös siihen, millaisen aseman ne yhteiskunnassa saavat (Stibble 2001). Ilvesviita (2005: 87) näkee tämän erityisesti modernin ajan ilmiönä. Hänen mukaansa moniin eläimiin liitetään erityislaatuista merkityksiä, jotka usein osoittavat niihin kohdistuvan yhteiskunnallista arvoa ja korkeaa moraalialia. Esimerkiksi delfiineistä, valaista ja norsuista on muokattu kulttuurisia kuvia, joiden johdosta ne ovat universaalisti muotoutuneet tietynlaisiksi tabueläimiksi, joilla ajatellaan olevan ihmiseen erityinen yhteys ja joiden katsotaan omaavan erityislaatuista sympatiaa. Tämä on vahva osoitus siitä, että eläimet ovat kulttuurisia ilmiöitä ja sosiaalisia konstruktioita. Eläimiin liitetään merkityksiä, jotka

vaihtelevat huomattavasti paikassa ja ajassa. (Ilvesviita 2005: 87.) Modernissa yhteiskunnassa eläimenä oleminen määrittyykin yhä enemmän ihmisten tietoisuuden ja kulttuurin kuin biologian pohjalta (Arluke & Sanders 1996: 9).

3.2 Elinkeinot luonto- ja eläinsuhteen muokkaajana

Varhaisen pyyntikulttuurin luonto- ja eläinsuhde perustui animismin, sielu-uskon, näkemykselle ihmisen, kulttuurin ja luonnon samanarvoisuudesta. Ihminen ei ollut eläintä ”ylempänä”, vaan suhde perustui vastavuoroisuuteen ja eläin oli ihmisen olemassaolon perusta. (Ylimaunu 2002: 117.) Sielu-uskon mukaan esimerkiksi saaliseläimen tappaminen ei hävittänyt sitä kokonaan, vaan niin eläimet kuin ihmisetkin syntyivät aina uudelleen jatkaen elämäänsä luonnon kiertokulussa (Sarmela 2002: 179). Ihmisellä oli oikeus elää luonnossa ja metsästää saaliseläimiä, kunhan piti huolen siitä, ettei surmannut niiden sielua (Sarmela 1991: 82).

Varhaisen pyyntikulttuurin eläinsuhdetta kuvaa hyvin karhukultti. Karhun metsästys oli kuin rituaalinen näytelmä, johon kuului varsinaisen kaadon lisäksi surmatun karhun kunniaksi järjestetyt peijaiset sekä luiden palauttaminen metsään (Klemettinen 2002: 135). Näin karhu saatettiin takaisin taivaalliseen alkukotiinsa, josta se sitten palasi taas takaisin maan päälle uudestisyntyneenä. Rituaalien taustalla vaikutti karhun syntyyn liittyvä myytti: karhun ajateltiin olevan taivaallista alkuperää ja se oli laskettu alas ihmisten saalistettavaksi. (Sarmela 1991: 82.) Rituaalinen metsästys takasi karhun sielun ikuisen kiertokulun (Klemettinen 2002: 136–137).

Siirtyminen pyyntikulttuurista karjanhoitoon ja maanviljelykseen muutti olennaisesti ihmisen luonto- ja eläinsuhdetta. Luonto nähtiin ennen kaikkea hyödyntämisen kohteena, myös eläinten välinen kahtiajako kesyihin ja villeihin syventyi merkittävästi. (Ylimaunu 2002: 121–122.) Kesyt kotieläimet kuuluivat ihmisen omistukseen ja olivat ikään kuin perheenjäseniä (Sarmela 1991: 83–84). Karjataloudessa eläinlajeja otettiin hyötykäyttöön, niitä jalostettiin ja irrotettiin alkuperäispopulaatioistaan (Ylimaunu 2002: 122). Luonnon villit eläimet muodostivat puolestaan uhan ihmisen kulttuurille,

esimerkiksi metsän pedot nähtiin uhkana karjanhoidolle (Sarmela 2002: 180). Elinkeinomuutoksen myötä luonto ja ihmisten kulttuuri alettiin siis erottaa toisistaan. Agraarikulttuureissa ihmisen tavoitteena olikin ennen kaikkea hallita luontoa ja luoda ympäristöönsä kulttuurista järjestystä (Sarmela 1991: 87–88; 2002: 180).

3.2.1 Kristinuskon ja taloudellisen hyötyajattelun vaikutus

Agraarikulttuurissa vallinnutta käsitystä luonnonherruudesta syvensi entisestään kristinuskon leviäminen. Kristillisen ihmisen velvollisuutena nähtiin luomakunnan hallinta ja luonnon hyödyntäminen (Sarmela 2002: 180). Käsitys ihmisen luonnonherruudesta pohjautuu länsimaisessa ajattelussa pääosin Raamatun luomiskertomukseen, jossa ihminen määrätään luonnon hallitsijaksi. Luomiskertomus onkin vaikuttanut ratkaisevasti länsimaisen ihmisen luontosuhteeseen. (Suutala 1996: 29.)

Kristillinen ajattelu on vaikuttanut myös käsityksiin ihmisen ja eläimen välisestä suhteesta. Suutalan (1996: 12–13, 29) mukaan luomiskertomuksen sisältämää ajatusta ihmisen jumalankaltaisuudesta on pidetty merkinä sekä ihmisen ylemmyydestä että erilaisuudesta suhteessa eläimiin. Käsitys ihmisen ja eläimen erilaisuudesta rakentuu puolestaan länsimaiselle ajattelulle tyypillisen vastakkainasettelun kautta. Tällöin vastakkain asetetaan ihmisen hyvyys, jumalankaltaisuutta merkitsevä sielu ja järki sekä eläimen pahuus, villiys ja irrationaalisuus. Länsimainen luontosuhde on pohjautunutkin käsityksiin hyvästä ja pahasta, jolloin suhde eläimiin ja luontoon on merkinnyt suhdetta pahaan. (Emt.)

Käsitys eläimiin liitetystä pahasta heijastui myös kristillisen agraarikulttuurin tavasta suhtautua eläimiin. Sarmela (2002: 180) toteaa, että kristillisessä agraarikulttuurissa pahuus ja synty saatettiin siirtää eläimiin ja niitä pidettiin paholaisen olomuotoina. Erityisesti suurpetojen ajateltiin, kristinuskon paholaisen tavoin, alati vainoavan ihmistä ja hänen eläimiään (emt.). Tämä vaikuttaa Vilkan (2002: 281–283) mukaan esimerkiksi ihmisten susimielikuviin vieläkin, sillä Raamatun käsitys sudesta verenhimoisena raatelijana on edelleen merkittävä mielikuvien lähde.

Negatiivista suhtautumista suurpetoihin vahvisti myös taloudellisen hyötyajattelun kehittyminen, jonka vaikutuksesta eläimet alettiin jakaa hyöty- ja haittaeläimiin. Pedot olivat haittaeläimistä pahimpia, ja muiden ihmiselle taloudellista vahinkoa aiheuttavien eläinten tapaan ne määrättiin hävitettäväksi. (Ylimaunu 2002: 123–124.) Hyötysuhde kuvastaakin hyvin länsimaisen ihmisen eläinsuhdetta. Eläimet luokitellaan joko hyväksi ja vaarattomiksi hyötyeläimiksi tai pahoiksi haittaeläimiksi ja kiinnostus niitä kohtaan määrittäytyi ennen kaikkea niistä saadun hyödyn pohjalta. (Suutala 1996: 14.)

3.2.2 Petovihan aika

Suomessa vallinneen petovihan ajanjaksoa on Klemettisen (2002: 144) mukaan vaikea määrittää kulttuurihistoriallisesti, sillä siihen vaikuttaneet olosuhteet, kuten ekologia ja elinkeinot, ovat vaihdelleet suuresti maan eri alueilla. Hänen mukaansa voidaan kuitenkin yleistäen todeta maanviljelyn ja karjatalouden yleistymisen vaikuttaneen ratkaisevasti siihen, että suurpedot alettiin nähdä ensisijaisesti hävitettävänä haittaeläiminä. Ylimaunu (2002: 124) puolestaan määrittelee petoeläinten kehityksen riistaeläimestä hävitettäväksi pedoksi riippuneen siitä, kuinka nopeasti pyyntielinkeinot jäivät sivuelinkeinoiksi ja miten tieteellis-taloudelliset ajattelumallit ja kirkon vaikutus levittäytyivät kansan keskuuteen. Vaikka petovihaa on siis ajallisesti vaikea määrittää, voidaan sen kuitenkin katsoa syntyneen monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta.

Suomessa kotieläinvahinkoja aiheuttivat suurpedoista erityisesti susi ja karhu. Karhu olikin ensimmäinen eläinlaji, joka suomalaisessa lainsäädännössä määriteltiin vahinkoeläimeksi. (Mykrä 2007: 35–36.) Jo vuonna 1442 voimassa olleen kuningas Kristoferin maanlain mukaan kenellä tahansa oli milloin tahansa lupa surmata susia, karhuja ja kettuja (Klemettinen 2002: 144). Sudella oli suurpetojen joukossa erityisasema, ja sen tappaminen olikin sakon uhalla määrätty jokaisen kansalaisen velvollisuudeksi lainsäädännössä vuoteen 1868 asti (Mykrä & Pohja-Mykrä 2005: 20–21). Susia ja karhuja metsästettiin pitäjistä kootuilla joukoilla, joita johtivat jahtivoudit (Klemettinen 2002: 144–145). Sarmelan (2002: 181) mukaan petojen systemaattinen hävittäminen jahtivoutilaitoksen avulla on esimerkki kristillisen agraariyhteiskunnan tavasta organisoida ympäristönsä hallinta.

Maanlain jälkeen vuonna 1647 säädetty kuninkaallinen metsästysasetus lupasi suurpedoista tapporahaa, mikä lisäsi suurpetovainoja entisestään (Mykrä 2007: 36). Esimerkiksi karhun tappamisesta maksettiin rahaa vuodesta 1664 vuoteen 1953 asti. Vielä 1700-luvulla yleiset karhukannat vähenivätkin nopeasti vainojen myötä. (Klemettinen 2002: 144.) Vaikka suden tappaminen asetettiin kansalaisen velvollisuudeksi, kannusti lainsäädäntö myös karhun hävittämiseen. Mykrän (emt.) mukaan karhusta maksettava tapporaha oli huomattavasti muista pedoista maksettavaa tapporahaa suurempi, lisäksi sen pyynti oli muusta metsästyksestä poiketen sallittua kenelle tahansa, myös toisen maalla, vuoteen 1977 asti. 1900-luvulle tultaessa karhu olikin hävitetty lähes sukupuuttoon (Klemettinen 2002: 147).

Susivastaisuuteen ovat erityisesti vaikuttaneet vuonna 1880–1881 Varsinais-Suomessa tapahtuneet lastensurmat (Mykrä & Pohja-Mykrä 2005: 21). On arvioitu, että vuosien aikana ainakin 24 lasta joutui suden uhriksi (Teperi 1977: 93). Surmien seurauksena susista alettiin myöntää ylimääräisiä tapporahoja, ja susikantaa alettiin vähentää sotaväen ja venäläisten ammattimetsästäjien turvin. Lisääntyneiden vainojen vaikutuksesta susi hävisi Suomesta lähes kokonaan. (Mykrä & Pohja-Mykrä 2005: 21–22.)

Suhtautuminen ilvekseen ja ahmaan noudattelee vastaavanlaista linjaa. Aina 1880-luvulle saakka suhteellisen runsaana pysynyt ilveskanta hävisi suurpetovainojen seurauksena maasta lähes kokonaan, ja tapporahojen maksaminen ilveksestä lopetettiin vasta 1962 (Maa- ja metsätalousministeriö 2007a). Myös ahmasta maksettiin tapporahaa 1970-luvulle saakka, ja sen seurauksena eläin kävikin maassa erittäin harvinaiseksi (Pohja-Mykrä & Kurki 2008: 18–19).

Petovihan aikakaudella julkista keskustelua tuntui hallitsevan vain yksi, hegemonisen aseman saavuttanut totuusdiskurssi eli petojen käsittäminen yksinomaan vahinkoeläiminä. Vahingollisuuskurssia pidettiin itsestään selvänä ja kyseenalaistamattomana, minkä seurauksena se olikin erittäin voimakas. Pedot käsitettiin ”luonnon valitettavaksi harha-askeleeksi ja vitsaukseksi”, joilta niin ihminen, karja kuin riistaeläimet oli pelastettava. Kun pedot kategorisoitiin ajan hengelle

tyypillisesti pahojen haittaeläinten luokkaan, nähtiin myös niihin kohdistetut hävittämistoimenpiteet oikeutetuiksi. (Ilvesviita 2005: 143, 176.)

Myös yhteiskunnan kulttuuri-ilmasto oli voimakkaasti petojen hävittämisen kannalla (Ilvesviita 2005: 142). 1800-luvulla petoja vastaan taisteltiin myös painetun sanan voimalla. Esimerkiksi Ruotsissa ja Suomessa lukeneiston keskuudessa levisi suurpetovastaista kirjallisuutta, joka lietsoi petovihaa ja kannusti petojen hävittämiseen aina sukupuuttoon asti. (Ylimaunu 2002: 125–126.) Myös orastava suomenkielinen aikakauslehdistö vahvisti kirjoituksillaan petovastaista ilmapiiriä (Klemettinen 2002: 145).

Lehdistön keskuudessa sudet olivat erityisen huomion kohteena, ja uutisissa jopa yllytettiin ihmisiä susijahtiin (Mykrä & Pohja-Mykrä 2005: 20). Teperin (1977: 115–118) mukaan uutisoinnin tarkoituksena oli erityisesti herättää kansa toimimaan susien jatkuvan uhan torjumiseksi. Sanomalehdistössä virisikin laaja keskustelu susiasiaista ja sitä käsiteltiin usealta eri taholta. Susiasian käsittely oli mahdollisesti ensimmäisiä kertoja, jolloin sanomalehdistö loi Suomessa vahvan yleisen ja yksimielisen mielipiteen tietystä, yksittäisestä asiasta. (Emt.)

3.3 Teollistumisen ja kaupungistumisen vaikutus luonto- ja eläinsuhteeseen

Teollistuminen ja kaupungistuminen ei muuttanut radikaalisti vain elinkeinorakennetta, vaan on vaikuttanut samalla myös ihmisten luonto- ja ympäristösuhteeseen. Elintarvikkeiden alkutuotanto, kuten maanviljelys tai kalastus, on monille yhä vieraampaa, eikä käsitys ihmisen riippuvuussuhteesta luontoon ole enää yhtä selkeä kuin ennen. (Ylimaunu 2002: 127.) Kaupungistumisen myötä myös ihmisten ja eläinten keskinäiset olosuhteet ovat muuttuneet. Tämän seurauksena ihmisten ja eläinten välinen etäisyys on kasvanut synnyttäen uudenlaisia eläinkäsityksiä. (Ilvesviita 2005: 85.) Kaupungistumisen myötä esimerkiksi eläinsuojelu ja individualistiset eläinsuojeluaatteet ovat lisääntyneet (Ylimaunu 2002: 129).

Myötätuntoisempi asennoituminen eläimiä kohtaan koko länsimaisen kulttuurin alueella on kasvanut hiljalleen jo 1700-luvun lopulta lähtien. Myös Suomessa kehitys kulkee vastaavaa linjaa. Kielteiset suurpetoasenteet näyttivät kuitenkin säilyttävän vahvan asemansa, vaikka jo 1800-luvun lopulle tultaessa suurpetojen merkitys haittaeläiminä ei voimakkaasti pienentyneiden kantojen vuoksi ollut enää kovinkaan merkittävä. (Ilvesviita 2005: 84, 143.)

Teollistumisen myötä petojen hävittämiseen keskittynyt riistanhoito muuttui vähitellen järkipäisemmäksi, pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta korostavaksi riistataloudeksi. Tähän vaikutti ajanjakson luontokäsitys, jossa korostui voimakas pyrkimys luonnon haltuun ottamisesta, parantamisesta ja hallitusta kontrolloimisesta. (Ilvesviita 2005: 209.) Teollisessa yhteiskunnassa luonnon tehokas ja suunnitelmallinen hyödyntäminen tieteen ja tekniikan avulla nähtiin osana kehitystä (Sarmela 2002: 181). Myös riistanhoidossa ilmenevien ongelmakohtien uskottiin ratkeavan tieteen avulla (Ilvesviita emt.).

Ulkomailta saatuihin vaikutteisiin ja uusiin, tieteellisiin tutkimuksiin nojaten myös suurpetojen taloudellinen vahingollisuus alettiin kyseenalaistaa. Toisaalta taloudellisten vahinkojen katsottiin jäävän toisarvoiseksi, kun niitä verrattiin sivistysmaiden velvollisuuksiin suojella harvinaiseksi käyviä lajeja. Myös petoeläinten merkitystä luonnon monimuotoisuuden ja tasapainon ylläpitäjänä alettiin korostaa. Pedoille myönnettiin nyt oikeus elämään, ja vaikka niitä edelleen vihattiin, alettiin niiden hävittämisen sijaan etsiä keinoja tasapainoiseen yhteiselo. Tämä tosin tapahtui tietyin rajoituksin, sillä petojen vähentäminen kantojen kurissapitämiseksi oli edelleen riistanhoidossa keskeisellä sijalla. (Ilvesviita 2005: 236–238, 258.)

3.4 Suhtautuminen suurpetoihin 2000-luvulle tultaessa

Ihmisten suhtautuminen eläimiin muuttui Franklinin (1999: 3) mukaan 1900-luvun kuluessa huomattavasti. Muutokseen vaikutti esimerkiksi kriittisyys aiemmin yhteiskunnassa vallinnutta näkemystä kohtaan, jonka mukaisesti eläimet nähtiin ennen kaikkea ihmisten päämäärien hyödynnettävinä kohteina ja välineinä (emt.).

Eläinsuhteeseen sisällytettiin uusia, humaaneja elementtejä ja eläimiin alettiin kohdistaa entistä enemmän välittämistä sekä pehmeitä arvoja. Samalla eläimen määrittely pelkästään hyödyn näkökulmasta laajeni niin, että niillä ajateltiin olevan myös hyödystä riippumatonta tarkoitusta. (Ilvesviita 2005: 351.)

Eläinten subjektiviteetin huomioiminen alkoi siirtää enemmän huomiota myös petoeläinten hyvinvointiin ja oikeuksiin. Tämän on ajateltu puolestaan vaativan ihmisten huolehtivia toimenpiteitä. Luonnonympäristö on jo muokattu sellaiseksi, että eläinten ei ajatella selviävän ilman hoitavia, sääteleviä ja valvovia toimia. (Ilvesviita 2005: 352.) Toisaalta myös huoli ympäristön tilasta on lisännyt villieläimistä huolehtimista. Ihmisten tavoin niiden ajatellaan olevan lisääntyvien ympäristöongelmien, kuten ilman ja maaperän saastumisen uhreja. (Franklin 1999: 4.)

Suurpetojen hyvinvoinnista huolehtiminen on 2000-luvulle tultaessa näkyvässä ennen kaikkea Euroopan Unionin lainsäädännössä, joka vaikuttaakin maamme nykyiseen petotilanteeseen merkittävästi. Luontodirektiivin 12. artikla velvoittaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön susia ja muita suurpetoja koskevan tiukan suojelujärjestelmän, joka kieltää näiden eläinten tahallisen pyydystämisen, tappamisen tai muun häiritsemisen (Euroopan komissio 2008). Suojeluun suhtaudutaan ristiriitaisin tuntein. Esimerkiksi luontoalan toimijat vaativat suurpetojen suojelun lisäämistä, kun taas haja-asutusalueilla esitetään voimakkaita vaatimuksia suurpetokantojen kasvun estämiseksi. Suurpetopolitiikan valitetaankin olevan joko liian väljää tai liian tiukkaa. (Bisi & Kurki 2005: 11.)

Vainojen seurauksena lähes kokonaan hävinneet suurpetokannat ovatkin Kojolan (2006) mukaan viime vuosikymmenten aikana selvästi runsastuneet. Merkittävää kantojen vahvistumista on tapahtunut erityisesti 2000-luvulle tultaessa, viimeksi petokannat olivatkin yhtä runsaat 1800-luvulla (ks. esim. Maa- ja metsätalousministeriö 2005: 5, 2007a: 3, 2007b: 3). Vuoden 2005 lopussa Suomessa eli arviolta 810–860 karhua, 205–215 sutta, 145–150 ahmaa ja 1100–1200 ilvestä (Kojola, Määttä & Hiltunen 2006).

Suojelun myötä voimistuneet ja levinneet suurpetokannat ovat vaikuttaneet ihmisten asenteisiin. Esimerkiksi karhua kohtaan jo myönteisemmäksi muuttuneet asenteet jyrkkenivät uudelleen julkisessa keskustelussa 1990-luvulla, jolloin karhuja alettiin tavata myös Etelä-Suomesta (Klemettinen 2002: 147). Myös susikannan leviäminen uusille alueille on konkreettisesti osoittanut sen mukanaan tuomat haasteet (Bisi & Kurki 2005: 11).

Nykyistä petokeskustelua hallitsevat teemat korostavat Klemettisen (2002: 168) mukaan taloudellisia ja luonnonsuojelullisia näkemyksiä. Julkisessa keskustelussa esillä ovat toisinaan myös yksittäiset kansalaiset, jotka vaativat turvallista vapaa-ajanviettomahdollisuutta luonnossa. Ihmisten sietokyky petojen tarvitsemaa reviiriä kohtaan tuntuukin jatkuvasti laskevan. (Emt.) Toisaalta petokannat olivat suhteellisen alhaiset vuosikymmeniä ja nykytilanteeseen sopeutuminen viekin luonnollisesti aikansa (Lyytikäinen, Luotonen, Uotila, Kotanen & Hokkanen 2004: 79).

Suurpetojen asema uutisoinnissa puhuttaa myös 2000-luvulla. Klemettinen (2002: 167) toteaa esimerkiksi karhujen yllätyksellisten kohtaamisten luonnossa olevan nykyään suosittu aihe tiedotusvälineissä, jotka uutisoinnin myötä myyvät ”hetkellisiä, mutta kulttuurisesti pitkäkestoisia, kauhu- ja uhkakuvia kansalaisille”. Kertomusten korostaessa uhatun yksilön tai yhteisön näkökulmaa pitävät ne yhä yllä suurpetovastaisuudelle altista ilmapiiriä. (Emt.)

Suurpetoasenteiden historian tarkastelu osoittaa, kuinka muuttuvia eläimiin liitetyt merkitykset ovat. Niihin liitettyihin mielikuviin vaikuttavat niin luontosuhteessa kuin esimerkiksi elinkeinorakenteessakin tapahtuneet muutokset. Taulukkoon 1 on vielä koottu tiivistettynä tässä luvussa esitellyt muutokset niin länsimaisen kulttuurin luontosuhteessa kuin suurpetokäsityksissä.

Taulukko 1. Luontosuhteen kehitys ja muutokset suurpetokäsityksissä.

	Luonto	Suurpedot
Varhainen pyyntikulttuuri	Animismi: luonto ja kulttuuri yhtä, samanarvoisia	Saaliseläin: ihmisen olemassaolon perusta Kunnioitettu, myyttinen eläin
Kristillinen agraarikulttuuri	Dualismi: luonnon erottaminen kulttuurista Luonto hallinnan ja hyödyntämisen kohde	Villieläin: uhka ja vastakohta ihmisen kulttuurille Hävitettävä haittaeläin Paha
Kaupungistuminen ja teollistuminen	Tieteellisin keinoin parannettava Voimakkaan hyödyntämisen ja kontrolloinnin kohde	Haittaeläin Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäjä Säätelyn kohde
1900–2000 luvun vaihde	Huolenpidon kohde	Huolenpidon ja suojelun kohde Haittaeläin Uhka

Kuten taulukko 1 osoittaa, suurin muutos luontosuhteessa koettiin siirryttäessä varhaisesta pyyntikulttuurista agraarikulttuuriin. Kun varhaisessa pyyntikulttuurissa luonto ja ihmisen kulttuuri olivat yhtä, alettiin agraarikulttuuriin siirtymisen myötä luonto erottaa ihmisen kulttuurista. Luonnosta tulikin ihmisen hallinnan kohde. Muutokset heijastuivat myös suurpetokäsityksiin. Varhaisessa pyyntikulttuurissa suurpedot olivat saaliseläimiä ja suhde perustui samanarvoisuuteen ja kunnioitukseen. Suurpedoilla, kuten karhulla, ajateltiin olevan myös myyttisiä piirteitä. Siirryttäessä agraarikulttuuriin villoista pedoista muodostui uhka ihmisen kulttuurille ja kesytetyille kotieläimille. Luonnon tavoin eläimet alettiin nähdä ihmisen ja kulttuurin vastakohtana. Kristinuskon ja taloudellisen hyötyajattelun vaikutuksesta suurpetoihin alettiin myös liittää käsityksiä pahasta ja niistä muodostui vihattu haittaeläimiä, jotka oli hävitettävä. Vaikka suhtautuminen on sittemmin muuttunut myönteisemmäksi, aiheuttavat suurpedot edelleen ihmisissä negatiivisia tunteita.

4 ERIKOISSANOMALEHDEN DISKURSSIT SEKÄ NIISSÄ TUOTETUT REPRESENTAATIOIT SUURPEDOISTA

Tässä tutkielmassa tarkoitukseni on selvittää, millaisia diskursseja Maaseudun Tulevaisuuden suurpetoja käsittelevistä jutuista on eroteltavissa, ja millaisia representaatioita ne suurpedoista tuottavat. Tarkastelen aineistosta poimittuja diskursseja myös kvantitatiivisesti, eli lasken, kuinka monessa jutussa mitään diskurssia esiintyy. Diskurssien määrällinen tarkastelu osoittaa, mitkä diskurssit ovat aineistossa vallitsevia. Ensiksi kuitenkin käyn läpi diskurssien erottamisen ja nimeämisen prosessin.

4.1 Diskurssien tunnistaminen ja nimeäminen

Aineistossa käytettyjen diskurssien erottamiseksi ja nimeämiseksi luin jutut useaan kertaan läpi ja etsin jutuissa ilmeneviä säännönmukaisuuksia niistä tavoista, joilla suurpetoja käsitellään. Kiinnitin huomiota myös jutuissa käytettyihin sanavalintoihin. Suhteutin näitä tapoja myös suurpetoasenteiden historiaa koskevaan teoriaan. Aiempi tutkimus ihmisten suhtautumisesta suurpetoihin, jota käsittelin luvussa 3, olikin apuna niin diskurssien erottamisessa kuin nimeämisessä.

Aineistosta erottuu seitsemän eri tapaa rakentaa suurpetoja koskevaa todellisuutta. Näissä tavoissa suurpetoja lähestytään eri näkökulmista. Diskurssin nimen on tarkoitus mahdollisimman tarkoin kuvata siinä käytettyä näkökulmaa. Juttu voi koostua yhdestä tai useammasta diskurssista.

Suurpetoihteisissa jutuissa suurpetoja käsitellään ensinnäkin lukumäärien kautta ja tuodaan esille esimerkiksi niiden määrissä tapahtuneita muutoksia. Tämän nimesin *määrän diskurssiksi*. *Vahingollisuusdiskurssissa* suurpetoja käsitellään niiden aiheuttamien vahingontekojen kautta. Vahingollisuusdiskurssin nimitys on poimittu Ilvesviidan (2005) väitöskirjasta. Jutuissa käy ilmi myös suurpetoja kohtaan koettu pelko. Diskurssin, jossa suurpetojen aiheuttamaa uhkaa ja pelkoa tuodaan esille,

nimesin *uhan ja pelon diskurssiksi*. *Poliittinen kiista -diskurssi* puolestaan ilmentää eri osapuolten näkemuseroja siitä, kuinka suurpetopolitiikkaa pitäisi hoitaa. Tässä diskurssissa esimerkiksi osoitetaan syytöksiä poliittisia päättäjiä kohtaan ja vaaditaan muutoksia. Suurpetojen aiheuttamia vahinkoja selitetään toisissa jutuissa lajin käyttäytymisen kautta, esimerkiksi niiden aiheuttamat tapot kuvataan lajille ominaisena saalistuksena. Tämän diskurssin nimesin *käyttäytymisdiskurssiksi*. *Osa luontoa -diskurssissa* suurpetojen todetaan kuuluvan luontoon, niistä mahdollisesti koituvista haitoista huolimatta. *Katselun diskurssi* osoittaa puolestaan sen, kuinka suurpedot kiehtovat ihmisiä ja kuinka niitä halutaan katsella, kunhan ne ovat tarpeeksi lähellä ihmisten hallittavissa.

Diskurssien erottaminen toisistaan osoittautui toisinaan ongelmalliseksi, sillä ne saattavat esiintyä rinnakkain ja olla hyvinkin läheisessä suhteessa toisiinsa. Analyysin kannalta pyrin kuitenkin rajaamaan diskurssit mahdollisimman tarkasti ja johdonmukaisesti. Esimerkiksi poliittinen kiista -diskurssi saa toisissa jutuissa sisältönsä vahingollisuus- tai määrän diskurssissa ilmenevästä kritiikistä. Toisinaan diskurssit eivät myöskään esiinny jutuissa selkeinä kokonaisuuksina, vaan ennemminkin vain pieninä viitteinä. Huomioin myös nämä tapaukset diskurssien kvantitatiivisessa tarkastelussa, eli lasken jokaisen diskurssin esiintymiskerran riippumatta siitä, esiintyykö se jutussa vain pienenä viitteenä vai selkeänä kokonaisuutena.

Aineistossa on myös kolme juttua, joissa ei esiinny yhtäkään erottamistani diskursseista. Yhdessä jutussa raportoidaan tutkimuksesta, jonka tarkoituksena oli kartoittaa suomalaisten suhtautumista suurpetoihin, toisessa jutussa kerrotaan liikennettä häirinneestä karhusta sekä kolmannessa kerrotaan Hankoon uineesta karhusta, jonka poliisi joutui lopettamaan.

Kuten Suoninen (1993: 54) toteaa, diskurssien tunnistaminen ja erottaminen on aina osittain luovaa valintojen tekoa. Siksi niiden tunnistamisen ja määrittelyn prosessi on tärkeää kuvata mahdollisimman yksityiskohtaisesti (emt.). Nostankin aineistosta esiin useita esimerkkejä, jotta oma tulkintani aineistossa esiintyvien diskurssien tunnistamisesta ja erottamisesta tulisi kuvatuksi mahdollisimman tarkasti. Analyysissa

tekemäni diskurssien rajaukset ovat oma tulkintani aineistosta, joku toinen saattaisi erottaa ne eri tavalla.

4.2 Aineiston diskurssit

Tarkastelen tässä luvussa jokaista aineistosta poimittua diskurssia erikseen. Nostan esiin havainnollistavia esimerkkejä kuvatakseni mahdollisimman tarkasti diskurssin sisältöä. Ilmoitan myös kunkin diskurssin osalta, kuinka monessa jutussa se esiintyy. Esittelen diskurssit näihin lukumääriin perustuvassa järjestyksessä.

4.2.1 Määrän diskurssi

Määrän diskurssi perustuu suurpetokantojen nykytilaa koskevan tiedon esittämiseen sekä pohdintoihin petokannoissa tapahtuneista ja tapahtuvista muutoksista. Kantojen tilan kuvaamiseksi diskurssissa käytetään paljon tarkkoja lukumääriä. Lisäksi suurpetomääriä koskevia tietoja esitetään usein alueellisesti. Määrän diskurssissa suurpedot representoidaan lähinnä numeroina, ja diskurssi osoittaaakin, kuinka tarkasti näitä eläimiä seurataan ja valvotaan. Määrän diskurssia esiintyy 56 jutussa.

Määrän diskurssi ilmenee siis erityisesti tarkkojen lukumäärien esittämisenä. Diskurssissa raportoidaan petomäärien muutoksista sekä jakaantumisesta alueittain, kuten esimerkit 1, 2, 3 ja 4 osoittavat.

- (1) Suomen susikanta on yli kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Viime syksyn susimääräksi arvioitiin yli 250. (MT 40)
- (2) Riista- ja kalatalouden tutkimuskeskuksen (Rktl) arvion mukaan susien lukumäärä vuoden 2006 lopulla oli 250–270 yksilöä. Verrattuna vuoteen 1999 kanta on voimistunut yli 2,6-kertaiseksi. Tuolloin vähimmäiskannaksi arvioitiin 95 yksilöä. Suomen susista yli puolet elää Pohjois-Karjalan ja Kainuun riistanhoitopiirien alueella. (MT58)

- (3) Ahmoja syntyi arviolta 22–24 pentuetta, joista 8–9 poronhoitoalueen ulkopuolella ja 14–15 poronhoitoalueella. (MT58)
- (4) Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos on arvioinut Suomen karhumääräksi 930–990 ja kestäväksi metsästysmääräksi 92 karhua. (MT78)

Esimerkissä 1 kuvataan susikannan kasvua ja kerrotaan sen *yli kaksinkertaistuneen kymmenessä vuodessa*. Petokantojen kasvua kuvattaessa määrän diskurssissa lukumääriä verrataan usein aikaisempiin vuosiin. Näin on myös esimerkissä 2, jossa vertailukohtana muodostaa vuosi 1999, johon verrattuna kanta on voimistunut *yli 2,6-kertaiseksi*. Aikaisempiin vuosiin vertaamisella halutaan oletettavasti osoittaa, kuinka suhteellisen lyhyessä ajassa suurpetokannat ovat maassamme kasvaneet. Esimerkeissä 2 ja 4 lähteenä on Riista- ja kalatalouden tutkimuskeskus, jota käytetäänkin määrän diskurssissa suhteellisen yleisesti tilastotiedon lähteenä. Riista- ja kalatalouden tutkimuskeskuksen arvioihin suurpetojen määristä viitataan kahdeksassa jutussa. Esimerkissä 4 karhumäärän lisäksi esitetään myös arvio *kestävästä metsästysmäärästä*. Ilmaus *kestävä metsästysmäärä* viittaa siihen, että suurpetokantojen hoito perustuu tarkkoihin, tieteellisiin laskelmiin.

Lukumäärien seuranta viittaa tarkkaan valvontaan ja petomäärien seuraamiseen. Suurpetokantojen tilan ja kehityksen osoitetaan olevan ennen kaikkea riippuvainen ihmisten toimista, kuten myös esimerkki 5 osoittaa.

- (5) Poronhoitoalueella sallittiin tänä vuonna 25 suden tappaminen. (MT40)

Esimerkissä 5 kerrotaan, kuinka poronhoitoalueella *sallittiin* 25 suden tappaminen. Metsästysmäärä perustuu siis myönnettyihin lupiin ja tarkkaan harkintaan siitä, kuinka paljon susia voidaan metsästä. On siis ihmisten päätettävissä, mitä voidaan pitää kestäväksi metsästysmääräksi.

Suurpetokantojen hoito edellyttää siis ennen kaikkea ihmisten puuttumista niihin. Suurpetomäärien tarkka tilastointi, seuranta sekä metsästysmääriä koskevien päätösten teko viittaa luontokäsitykseen, jossa luonto nähdään kohteena, jota ihminen hallitsee. Williamsin (2003: 54) mukaan tälle modernin ajan luontokäsitykselle on olennaista ihmisen ja luonnon erottaminen toisistaan, sillä puuttuminen luonnon toimintaan edellyttää luonnon määrittelemistä erilliseksi kohteeksi. Määrän diskurssissa suurpedot representoidaan siis osana luontoa, jota ihminen hallitsee. Näin määrän diskurssi saa voimansa luonnon hallinnan ideologiasta.

Diskurssissa nousee kuitenkin esille myös huoli luonnon hallinnan menettämisestä, sillä suurpetomäärien voimakas kasvu representoidaan hallitsemattomana tapahtumana. Pulliaisen (1984: 78) mukaan onkin yleistä, että rauhoitettuna petojen ajatellaan lisääntyvän valtavasti. Käsitys petokantojen kasvun hallitsemattomuudesta käy ilmi esimerkeistä 6–10.

- (6) Sodankylässä pelätään nyt, että Itä-Suomen vahva petokanta leviää myös Keski-Lappiin. (MT41)
- (7) Suomen susikanta lähti 1990-luvun puolivälissä kasvuun, jolle ei näy loppua. EU-aikana Suomen susimäärä on noin kolminkertaistunut. (MT53)
- (8) Suurpedoistamme kiistanalaisin susi on levittäytymässä kovaa vauhtia kaikkialle Suomeen. (MT81)
- (9) Kukapa olisi uskonut vielä muutama vuosi sitten, että suuri Suomenmaa täyttyisi susista. (MT82)
- (10) – Jossakin vaiheessa Sodankylän susikanta paisuu kestäättömän suureksi ja tilanne riistäytyy hallinnasta, kuten Kainuussa on jo käynyt. (MT84)

Esimerkissä 6 todetaan Sodankylässä pelättävän *vahvan petokannan leviämistä*. Kuten esimerkki osoittaa, suurpetokantojen leviämistä ja vahvistumista ei nähdä positiivisena asiana, vaan sitä *pelätään*. Esimerkissä 7 kerrotaan susikannan lähteneen kasvuun, *jolle ei näy loppua*. Susikannan ajatellaan siis kasvavan hallitsemattomasti ja susien määrän

kerrotaan *noin kolminkertaistuneen EU-aikana*. Näin esimerkissä 7 myös epäsuorasti tuodaan esille syy kannan kasvuun, sillä sen kerrotaan tapahtuneen nimenomaan *EU-aikana*. Myös esimerkissä 8 kannan kasvua pidetään hallitsemattomana, sillä susien todetaan *levittäytyvän kovaa vauhtia kaikkialle Suomeen*. Myös päätoimittajan kirjoittamassa kolumnissa todetaan Suomen *täyttyneen* susista, kuten esimerkki 9 osoittaa. Esimerkissä 10 puolestaan lainataan erästä poromiestä. Lainauksesta käy selkeästi ilmi huoli petokantojen kasvusta, sillä niiden pelätään *paisuvan kestäättömän suureksi* ja osoitetaan pelko tilanteen *riistäytymisestä hallinnasta*.

Suurpetokantojen ja erityisesti susikantojen vahvistumista ei edellä esitettyjen esimerkkien valossa koeta positiivisena asiana. Määrän diskurssissa susikannan leviäminen representoidaan kielteisenä. Tämä tiivistyy kuvaavasti esimerkissä 11.

(11) Susiriesä pian koko maassa. (MT81)

Esimerkki 11 on poimittu lehden etusivulta, ja se viittaa lehdessä julkaistuun myöhempään, susikannan kasvua käsittelevään uutiseen. Otsikossa suurpetokantojen leviäminen representoidaan pian koko maata kiusaavana *susiriesana*. Kiinnostavaa esimerkissä on se, että siinä lukijalle välittyy selkeästi tietty näkökulma asiaan. Sen sijaan, että uutinen olisi otsikoitu neutraalisti esimerkiksi ”Susikanta leviämässä koko maahan”, on se nimetty susiriesäksi eli se arvioi tapahtumaa tietystä näkökulmasta. Tapahtuman arviointia eli evaluointia voi Kalliokosken (1996: 51) mukaan pitää yhtenä suostuttelun tai argumentoinnin keinona. Määrän diskurssissa suurpetojen, erityisesti susien määrän lisääntyminen representoidaan negatiivisena, ja näin lukijoita ohjataan ja suostutellaan katsomaan asiaa samasta näkökulmasta. Samankaltainen tilanteen arviointi on nähtävissä myös aiemmin uutisesta esiin nostamassani esimerkissä 7, jossa todetaan susikannan lähteneen kasvuun, *jolle ei näy loppua*.

Näitä suurpetokantojen leviämistä arvioivia ilmauksia voi kriittisen diskurssianalyysin viitekehyksessä tarkastella sekä diskurssikäytännön että sosiokulttuurisen käytännön tasolla (ks. Fairclough 1997: 82). Diskurssikäytännön tasolla huomio kiinnittyy tekstin

tuottamisen prosesseista erityisesti käsiteltävänä olevien juttujen tekstilajiin eli genreen. Kyseessä ovat uutiset, joilta on totuttu vaatimaan objektiivista kielenkäyttöä ja asioista tiedottamista. Esimerkit kuitenkin osoittavat niiden sisältävän myös tapahtumien arviointia tietystä näkökulmasta ja näin ne myös suostuttelevat lukijoita suhtautumaan tapahtumaan samalla tavalla. Uutisgenre sisältää tiedottamisen lisäksi siis myös piirteitä suostuttelusta.

Ilmaukset sisältävät myös ideologisia elementtejä. Ne erottuvat kyseisissä esimerkeissä selkeästi, sillä ilmauksia voidaan mielestäni pitää tietoisina kielellisinä valintoina. Sosiokulttuurisen käytännön tasolla niitä voikin tarkastella niiden edustamien arvojen kautta. Koska lehti keskittyy maaseudun elinkeinoihin, joiden näkökulmasta suurpetokantojen leviäminen todennäköisesti käsitetäänkin ongelmaksi, viittaa ilmaus *susiriesa* sekä huoli kantojen hallitsemattomasta kasvusta saman arvomaailman jakamiseen lehden lukijoiden kanssa.

Määrän diskurssissa esitetään myös vaatimuksia suurpetomäärien voimakkaammasta sääntelystä. Myös tässä tulee esille luonnon hallinta, sillä määrien sääntelyllä tavoitellaan hallinnan palauttamista, kuten esimerkit 12 ja 13 osoittavat.

- (12) Kun susilla ei kuitenkaan ole luonnollisia vihollisia, tarvitaan myös ihmisten toimenpiteitä, jotta luonnon tasapaino säilyisi. Tämän vuoksi susia on myös tapettava, jotta susikanta ei riistäytyisi käsistä. (MT55)
- (13) Susien määrää pitää siis ryhtyä rajoittamaan, ennen kuin homma karkaa käsistä. (MT82)

Esimerkki 12 on poimittu lehden pääkirjoituksesta, jossa argumentoidaan susien määrän rajoittamisen puolesta. Esimerkissä todetaan, että susia on myös tapettava, jotta susikanta ei *riistäytyisi käsistä*. Pääkirjoituksessa välittyy lehden kanta asiaan (ks. esim. Pietilä 2008: 74). Myös esimerkki 13 on päätoimittajan kirjoittamasta kolumnista ja siinäkin argumentoidaan susien määrän rajoittamisen puolesta. Esimerkissä todetaan, että susien määrää pitää ryhtyä rajoittamaan, ennen kuin *homma karkaa käsistä*.

Määrän diskurssissa käsitellään myös jo tehtyjä toimia suurpetomäärien hallitsemiseksi. Seuraavassa esimerkissä 14 kyse on ilvesten määrästä sekä niiden metsästysluvista.

- (14) Ilveslupiin on tulossa lisäystä. Ministeriö näyttää viimeinkin reagoineen ilvesten määrän rajuun kasvuun. (MT67)

Esimerkin 14 ensimmäinen lause *Ilveslupiin on tulossa lisäystä* on uutisen väliotsikko. Otsikkoa selitetään seuraavan kappaleen ensimmäisellä lauseella ja todetaan, että *ministeriö näyttää viimeinkin reagoineen ilvesten määrän rajuun kasvuun*. Lause vaikuttaakin kirjoittajan omalta arviolta asiaan eli myös tässä esimerkissä evaluoidaan tapahtumaa. Toteamalla, että ministeriö *näyttää* viimeinkin reagoineen ilvesten määrän rajuun kasvuun esittää hän oman arvionsa asiasta. Ilmaus *viimeinkin* viittaa siihen, että asiassa on tapahtunut viivyttelyä ja ilvesten määrän kasvuun olisi pitänyt reagoida jo aiemmin. Näin esimerkissä on toisaalta myös viittaus poliittinen kiista -diskurssiin, sillä siinä osoitetaan tyytymättömyyttä suurpetopolitiikan hoitoon. Myös tässä esimerkissä ilmenee suurpetokantojen kasvun representointi valtavana, sillä siinä puhutaan määrän *rajusta kasvusta*.

Määrän diskurssissa suurpetoja käsitellään siis ennen kaikkea numeroina ja tilastoina. Lukijalle välittyy kuva suurpetokantojen tarkasta seurannasta ja kontrolloinnista. Lukumäärien esittämisellä korostetaan myös petomäärissä tapahtunutta voimakasta kasvua. Diskurssissa myös osoitetaan suurpetokantojen kehityksen edellyttävän ihmisten puuttumista niihin, esimerkiksi *kestävä metsästysmäärä* viittaa tarkkaan harkintaan ja laskelmiin siitä, miten paljon suurpetoja voidaan metsästä.

Suurpedot representoidaan määrän diskurssissa osana luontoa, jota ihminen hallitsee. Näin diskurssi pohjautuu luonnon hallinnan ideologiaan, jonka mukaisesti luonto nähdään kohteena, jota ihminen hallitsee ja jonka toimintaan ja tilaan hän voi puuttua. Diskurssissa nouseekin esille käsitys siitä, kuinka suurpetokantojen tila on ennen kaikkea riippuvainen ihmisten toimista ja päätöksistä.

Määrän diskurssissa nousee esille myös huoli hallinnan menettämisestä. Suurpetojen suojelun myötä kantojen katsotaan kasvavan hallitsemattomasti. Suurpetojen määrän lisääntyminen representoidaan negatiivisena, siitä ollaan huolissaan ja tilanteen pelätään riistäytyvän käsistä. Esimerkiksi susikannan kasvu ja leviäminen koko maahan representoidaan lehdessä susiriesana. Ratkaisuna hallinnan palauttamiseksi määrän diskurssissa nostetaan esille suurpetomäärien voimakkaampi sääntely.

Määrän diskurssissa esiin nostamani esimerkit osoittivat myös, että vastoin uutisilta odotettua objektiivisuutta niissä arvioidaan suurpetokantojen kasvua tietystä näkökulmasta. Näin ne myös ohjaavat lukijaa tietyn näkökulman valintaan. Diskurssikäytännön tasolla uutisgenreen kuuluvissa jutuissa on tiedottamisen lisäksi havaittavissa myös piirteitä suostuttelusta. Toisaalta näkökulman valinta viittaa sosiokulttuurisen käytännön tasolla saman arvomaailman jakamiseen lukijoiden kanssa. Lehti on suunnattu erityisesti maaseudun elinkeinojen harjoittajille, joiden voidaan olettaa suhtautuvan suurpetokantojen kasvuun ja leviämiseen negatiivisesti. Näin määrän diskurssin tuottamat representaatiot suurpetokantojen kasvamisesta sisältävät myös sosiokulttuuriseen kontekstiin kytkeytyviä ideologisia elementtejä.

4.2.2 Vahingollisuusdiskurssi

Vahingollisuusdiskurssissa suurpedot representoidaan yksinomaan vahinkoeläiminä. Diskurssissa nostetaan esille suurpetojen aiheuttamat vahingot elinkeinolle, riista- sekä kotieläimille ja ihmisille. Suurpedot esitetään vahinkoeläiminä myös taloudellisesta näkökulmasta. Vahingollisuusdiskurssin nimitys pohjautuu Ilvesviidan (2005) tutkimukseen. Hänen (emt. 143) mukaansa vahingollisuusdiskurssi hallitsi suurpetokäsityksiä petovihan aikana ja kategorisoi suurpedot yksinomaan pahoiksi haittaeläimiksi. Vahingollisuusdiskurssia esiintyy aineistossa 50 jutussa.

Suurpetojen vahingollisuus maaseudun elinkeinoille ilmenee vahingollisuusdiskurssissa hyötyeläimiin kohdistuneiden vahingontekojen kautta. Jutuissa esimerkiksi kerrotaan, kuinka suurpedot ovat tappaneet tiloilta poroja tai lampaita. Tätä havainnollistavat esimerkit 15–17.

- (15) Hallan paliskunnassa Hyrynsalmella sudet ovat aiheuttaneet suuria porovahinkoja koko viime vuoden ajan. Vahingot ovat jatkuneet tämän vuoden puolella. (MT8)
- (16) Karhut tappaneet jo 30 lammasta Sallassa. (MT62)
- (17) Sudet ovat tappaneet Sodankylän Rajalassa sijaitsevalta maatilalta yhteensä 26 lammasta tänä syksynä. (MT84)

Esimerkissä 15 todetaan susien *aiheuttaneen suuria porovahinkoja* koko viime vuoden ajan. Sudet representoidaan tässä diskurssissa siis vahingon aiheuttajina. Jutussa ei kerrota tarkkoja lukumääriä, vaan ilmaistaan vahinkojen olleen suuria. Esimerkeissä 16 ja 17 puolestaan ilmaistaan tarkat lukumäärät. Esimerkissä 16 kerrotaan karhujen *tappaneen jo 30 lammasta* ja esimerkissä 17 susien *tappaneen yhteensä 26 lammasta*. Esimerkin 16 *jo* viittaa siihen, että vahinkoa pidetään suurena. Kuten esimerkit 16 ja 17 osoittavat, vahingollisuusdiskurssissa suurpetojen teot representoidaan tapoiksi.

Lukuja käytetään Kalliokosken (1996: 84) mukaan uutisissa todisteina tietojen paikkansapitävyydestä. Kvantifiointi luo uutiselle luotettavuuden tuntua (emt.). Kun jutussa ilmoitetaan tarkasti esimerkiksi susien tappamien lampaiden määrä, lukijalle selviää vahingonteon todellinen suuruus. Viitattaessa epämääräisesti suuriin porovahinkoihin vahinkojen todellista suuruutta on vaikea arvioida.

Vahingollisuusdiskurssissa suurpetojen vahingollisuus tuodaan toisinaan esille hyvin voimakkaasti. Vahingoista kerrotaan tarkasti tai käytetään suurpetoja määritteleviä, vahvoja ilmauksia. Vahingollisuusdiskurssissa erityisesti susi representoidaan negatiivisten ilmausten kautta, kuten esimerkit 18–23 osoittavat.

- (18) Poikkeuksellisen aktiivisia koirantappajia on Hämeen ja Keski-Suomen rajoilla. (MT11)
- (19) Paikalliset asukkaat haluavat poistaa Puumalan, Ruokolahden ja Savonlinnan seuduilla liikkuvat poikkeuksellisen röyhkeät sudet. Lyhyessä ajassa ihmisten pihosta on hävinnyt kymmenkunta koiraa ja yksi pässi. (MT66)

- (20) Tapetuista koirista löytyy ehkä puolet, etukäpälä tai vain pelkkiä karvatuppoja. (MT66)
- (21) Luonnosta on löytynyt susien tappamia hirviä, mutta niitä ei ole syöty. Sudet pitävät enemmän koirapaisteista. (MT66)
- (22) Ei tarvitse jutella monenkaan maalla asuvan kanssa, kun puhe kääntyy susiin. Jokainen tietää, että sieltä ja sieltä on susi syönyt koiran. (MT82)
- (23) – Susien raatelemia poroja on tänä syksynä havaittu puolenkymmentä erotusta kohden. [...] Sudet ovat syöneet poroilta lähinnä kielen ja puraisseet muutamilta yksilöiltä paisteista vain parhaat palat. Kuolleet porot eivät susille kelpaa, vaan ne tappavat havaintojen mukaan yhä uudestaan. (MT84)

Esimerkissä 18 susista käytetään ilmausta *poikkeuksellisen aktiivinen koirantappaja*. Sudet representoidaan siis tappajina. Esimerkissä 19 puolestaan käytetään ilmausta *poikkeuksellisen röyhkeä*. Tässä poikkeuksellinen röyhkeys viittaa eläinten viemiseen ihmisten pihoista. Poikkeuksellisuuden esiin nostaminen esimerkeissä 18 ja 19 erottaa jutussa käsiteltävät sudet susista yleensä ja saattaa näin vaikuttaa siihen, että niihin mahdollisesti kohdistetut toimenpiteet koetaan oikeutetuiksi. Kuten esimerkissä 19 todetaan, asukkaat haluavat *poistaa* kyseiset, poikkeuksellisen röyhkeät sudet. Näin kyseinen vahingollisuusdiskurssia havainnollistava esimerkki tuo esille näkökulmaa, jonka mukaan vahinkoa aiheuttavat pedot on hävitettävä.

Myös esimerkki 20 viittaa susien aiheuttamiin koirakuolemiin. Esimerkissä kerrotaan suhteellisen tarkasti, millaista vahinkoa sudet ovat jättäneet jälkeensä ja todetaan *tapetuista koirista löytyvän ehkä puolet, etukäpälä tai pelkkiä karvatuppoja*. Yksityiskohtainen kuvaus synnyttää varmasti ainakin koiranomistajissa kielteisiä tunteita suurpetoja kohtaan. Myös esimerkki 21 luo kielteistä kuvaa, sillä siinä todetaan susien mieluummin syövän koiria kuin jo tappamiensa hirviä. Mielikuvaa korostetaan ilmaisemalla *susien pitävän enemmän koirapaisteista*. Tämä viittaisi siihen, että sudet eivät tapa vain saalistaakseen ravintoa. Esimerkit 19, 20 ja 21 on poimittu kaikki samasta jutusta ja siinä vahingollisuusdiskurssi ilmeneekin erittäin voimakkaana. Sudet representoidaan jutussa pahoina ja röyhkeinä vahinkoeläiminä.

Esimerkki 22 on poimittu päätoimittajan kolumnista. Siinä susien vahingollisuus ilmaistaan erityisesti maalla asuvien kannalta kyseenalaistamattomana, sillä esimerkin mukaan *jokainen* tietää jonkin paikan, josta susi on syönyt koiran. Yleistys on vahva ja sen paikkansapitävyys mahdoton todistaa. Tällä halutaan oletettavasti korostaa susien tekemien vahinkojen yleisyyttä. Esimerkissä 23 puolestaan lainataan erästä poromiestä, joka kertoo susien tekemistä porovahingoista. Lainauksessa käytetyt ilmaukset, kuten *raadelleet* sekä *puraisseet muutamilta yksilöiltä paisteista vain parhaat palat* ovat myös suhteellisen voimakkaita ja etenkin jälkimmäinen luo kuvaa saaliillaan mässäilevistä pedoista, jotka tappavat huvikseen. Myöhemmin tätä tosin lievennetään käyttäytymisdiskurssiin kuuluvalla selityksellä *on mahdollista, että susinaaras kouluttaa pentuja saalistamaan*. Käsittelen käyttäytymisdiskurssia myöhemmin luvussa 4.2.5.

Vahingollisuuskurssia havainnollistavissa esimerkeissä 18, 20, 21 ja 23 sudet representoidaan siis tappajina. Lisäksi esimerkeissä 22 puhutaan susista, jotka ovat syöneet koiran ja esimerkissä 23 sudet representoidaan myös raatelijoina. Pulliaisen (1984: 70) mukaan susien kuvaaminen raatelijoina onkin lehtikirjoittelussa tyypillistä. Hän myös moittii lehtikirjoittelua biologisen tiedon puutteesta ja korostaa, etteivät sudet tapa huvikseen vaan saadakseen ravintoa. Ne eivät myöskään pysty syömään esimerkiksi täysikasvuista lammasta kerralla, mutta yleensä kuitenkin hyödyntävät ajan mittaan saamansa saaliin. (Emt.)

Susien kuvaaminen raatelijoina pohjautuu Vilkan (2002: 281–283) mukaan Raamatun käsityksiin. Siinä sudet kuvataan verenhimoisina raatelijoina ja tämä vaikuttaa susimielikuviin nykyäänkin (emt.). Myös Pulliainen (1984: 11–13) pohtii Raamatun merkitystä susikäsitusten lähteenä. Hänen (emt.) mukaansa susien kuvaaminen Raamatussa raatelijoina pohjautuu todennäköisesti Lähi-idän paimentolaisten kokemuksiin susista, jotka aiheuttivat vahinkoa lammaslaumoille. Paimentolaiset kokivat lampaita tappavat sudet raatelijoina ja julmina eläiminä, ja nämä käsitykset liitetään susiin vieläkin (emt.).

Vahingollisuusdiskurssissa suurpetojen representaatiot pahoina vahinkoeläiminä ovat siis toisinaan suhteellisen voimakkaat. Voimakkaat ilmaukset ja tarkat kuvaukset tapahtumista luovat uutisille tietynlaista dramaattisuuden tuntua. Kalliokosken (1996: 53) mukaan tämän voidaan ajatella viittaavan lehtien viihteelliseen funktioon, jota mahdollisimman tarkat, yksityiskohtaiset ja dramaattiset kuvaukset palvelevat. Vahingontekojen kuvauksissa ilmenee siis tiedon esittämisen lisäksi myös tietynlaista sensaatiohakuisuutta, eli uutisiin sisältyy myös viihteen elementtejä. Kuvausten dramaattisuutta ilmentää myös esimerkki 24.

- (24) Siikaislaisella Turre-koiralla on rankat muistot kohtaamisesta pedon kanssa. Muutama vuosi sitten Turre löytyi tieltä verissä päin raadeltuna. ”Susi se todennäköisesti oli”, arvelee 11-vuotiaan Turre-koiran isäntä, Reijo Rimpelä. ”Panta oli puoliksi poikki ja hampaanjälkiä täynnä. Metallivahvisteinen panta saattoi pelastaa koiran”, isäntä toteaa. Koiran päänahka oli repaleinen, ja kookkaiden kulmahampaiden jälkiä löytyi niin silmien ympäriltä kuin kitalaesta. Yksi hammas oli poikki. (MT32)

Esimerkki 24 on Maaseudun Tulevaisuuden Päivän kuva -palstalta. Palstalla on julkaistu kuva koirasta ja esimerkin teksti kertoo lyhyesti koiran kohtalosta. Kuten esimerkki osoittaa, tässä vahingollisuusdiskurssiin kuuluvassa tekstissä kuvaus suden hyökkäyksestä on yksityiskohtainen ja koiralle aiheutuneet vammat kuvaillaan mahdollisimman tarkasti. Kuvaus on dramaattinen ja sitä vahvistetaan esimerkiksi ilmauksilla *verissä päin raadeltuna* ja *kookkaiden kulmahampaiden jälkiä*. Tällainen dramaattisuuden ja sensaation esittäminen viittaa siis lehtien tehtävään viihteen tarjoajana.

Suurpedot representoidaan vahingollisuusdiskurssissa myös ihmisille vaarallisina vahinkoeläiminä. Jutuissa kerrotaan ihmisten ja suurpetojen kohtaamisista, joissa peto on käynyt ihmisen kimppuun.

- (25) Karhu yllätti hirvimetsällä olleet miehet ja raateli toisen miehen kasvoja. (MT77)

- (26) Ruotsissa karhu raateli pahoin myös kahta hirvenmetsästäjää, jotka luulivat koiransa haukkuvan hirveä. Helikopteri haki karhun rusikoimat miehet metsästä sairaalahoitoon. (MT88)

Sekä esimerkit 25 että 26 kertovat Ruotsissa sattuneista tapauksista, joissa karhu on käynyt ihmisen kimppuun. Molemmissa esimerkeissä puhutaan *raatelusta*, jälkimmäisessä käytetään myös ilmausta *karhun rusikoimat miehet*. Karhut representoidaan näissä vahingollisuuskurssissa havainnollistavissa esimerkeissä siis susien tavoin raatelijoina.

Vahingollisuuskurssissa nostetaan esille myös suurpetojen aiheuttamat taloudelliset vahingot. Taloudellisia menetyksiä käsitellään suurpetojen vahingoista aiheutuvina korvauksina.

- (27) Vuonna 2006 suurpetojen aiheuttamat porovahingot olivat jo 2,1 miljoonaa euroa. (MT40)
- (28) Pedot syövät poroja niin, ettei valtion raha riitä korvauksiin. (MT69)

Esimerkissä 27 ilmaistaan suurpetojen *aiheuttamien* porovahinkojen olleen jo 2,1 miljoonaa euroa. Kyseessä on siis merkittävä summa ja suurpetojen syyllisyys tuodaan selkeästi esille, sillä ne representoidaan vahinkojen aiheuttajina. Esimerkissä 28 taloudellisten menetysten suuruutta korostetaan ilmoittamalla, ettei valtion raha enää riitä maksamaan korvauksia. Tässäkin esimerkissä petojen syyllisyys tuodaan esille lauseessa *pedot syövät poroja*. Suurpetojen vahingoista maksettavat korvaukset koetaan Pulliaisen (1984: 74) mukaan negatiivisina, sillä niiden ajatellaan olevan pois yhteiskunnalta ja veronmaksajilta. Hyötyajatteluun perustuen suosittavista eläimistä pitäisi olla hyötyä.

Vahingollisuuskurssissa suurpedot siis representoidaan haittaeläiminä, jotka aiheuttavat vahinkoa niin toisille eläimille, ihmisille, elinkeinolle kuin taloudellekin. Diskurssissa nostetaan esille esimerkiksi muihin eläimiin kohdistuneet tapot. Suurpedot

representoidaan tällöin tappajina tai vahingon aiheuttajina, eli syyllisyys tuodaan selkeästi esille.

Suurpetojen tekemiä tappoja kuvataan vahingollisuuskurssissa joko lukumäärien kautta tai kuvaamalla tekoja yksityiskohtaisesti. Tällöin suurpedot representoidaan usein myös raatelijoina tai jopa eläiminä, jotka tappavat muutenkin kuin vain saalistaakseen ravintoa. Vahingollisuuskurssi ilmeneekin tällöin erityisen voimakkaana. Vahingollisuuskurssissa ilmenee myös lehtien viihteellistyminen, sillä yksityiskohtaiset kuvaukset vahingonteosta viittaavat dramaattisuuden ja sensaation etsimiseen, joka liittyy läheisesti lehtien tehtävään tarjota informaation lisäksi lukijoilleen myös viihdettä.

Diskurssissa nostetaan esille suurpetojen vaarallisuus ihmisille kertomalla ihmisten kimppuun hyökänneistä karhuista. Esimerkeissä myös karhut kuvataan tällöin raatelijoina. Aikaisemman tutkimuksen (ks. Pulliainen 1984: 70) mukaan suurpedoista erityisesti sudet kuvataan lehtikirjoittelussa tyypillisesti raatelijoina. Susien representoiminen raatelijoina saattaa viitata Raamatun susikäsitelyyn (ks. Vilka 2005: 281–283). Siinä sudet kuvataan verenhimoisina raatelijoina ja julmina eläiminä, ja tällä saattaa olla vaikutusta myös nykyisiin susikäsitelyihin.

Suurpetojen vahingollisuutta käsitellään vahingollisuuskurssissa myös taloudellisten menetysten kannalta. Tällöin vahingontekoja käsitellään niistä maksettavien korvausten kautta. Tämä vahvistaa negatiivista suhtautumista suurpetoihin, sillä korvauksista maksettavien rahojen ajatellaan olevan pois yhteiskunnalta (ks. Pulliainen 1984: 74). Diskurssi vahvistaa siis taloudelliseen hyötyajatteluun perustuvaa eläinten jakoa joko hyviin tai pahoihin. Suurpedot ovat pahoja haittaeläimiä, sillä ne aiheuttavat vahinkoa niin hyötyeläimille kuin taloudellekin.

Myös vahingollisuuskurssin taustalla on nähtävissä ideologinen näkökulma, joka perustuu taloudelliseen hyötyajatteluun. Suurpedoista tuotetaan representaatioita vahinkoa aiheuttavina haittaeläiminä, sillä niistä ei ole ihmisille mitään hyötyä, ja lisäksi ne aiheuttavat vahinkoja ihmisten kannalta hyödyllisille eläimille.

4.2.3 Uhan ja pelon diskurssi

Uhan ja pelon diskurssissa suurpedot representoidaan uhkana sekä toisille eläimille että ihmisille. Diskurssissa nousee voimakkaasti esiin niitä kohtaan koettu pelko. Suurpedoista erityisesti sudet ovat uhan ja pelon diskurssissa vahvasti esillä. Uhan ja pelon diskurssia esiintyy 29 jutussa.

Diskurssissa suurpedot representoidaan vaaratekijänä toisille eläimille. Niiden ajatellaan uhkaavan erityisesti koiria, kuten esimerkeistä 29–32 käy ilmi.

- (29) Kennelväki pelkää koiriensa puolesta. (MT11)
- (30) Koirien taitoja mittaavia haukkukokeita ei uskalleta petoalueilla järjestää. (MT29)
- (31) – Susitilanteen takia metsästäjät eivät uskalla lähteä koirien kanssa karhujahtiinkaan, Mikkonen sanoo. (MT66)
- (32) Karja on saanut olla Kaavilla toistaiseksi rauhassa [...] (MT87)

Esimerkeissä 29, 30 ja 31 sudet representoidaan pelkoa aiheuttavina. Esimerkissä 29 todetaan kennelväen *pelkävän* koiriensa puolesta. Esimerkissä 30 todetaan, että metsästäjät eivät susitilanteen takia *uskalla* lähteä koirien kanssa metsälle ja esimerkissä 31 todetaan, ettei haukkukokeita *uskalleta* järjestää. Esimerkissä 32 todetaan puolestaan karjan saaneen olla *toistaiseksi* rauhassa. Kyseisessä uutisessa uhka muodostuu pihapiireissä liikkuvista susista. Ilmaus *toistaiseksi* viittaa siihen, että karjaan kohdistuneita vahingontekoja ei vielä ole tapahtunut, mutta niitä odotetaan tapahtuvan tulevaisuudessa. Uutisessa on referoitu haastateltavien puheääniä, joten esimerkistä ei voi päätellä, onko ilmaus *toistaiseksi* haastateltavan vai toimittajan näkemys asiasta.

Yksi suurpetojen aiheuttamaan uhkaan liittyvä myytti liittyy Lumiaron (2007) mukaan lasten koulumatkoihin. Suurpedot koetaan vaaratekijöinä, vaikka suuremman uhan muodostaakin esimerkiksi liikenne (emt.). Tämä myytti esiintyy myös uhan ja pelon

diskurssissa. Suurpedot representoidaan lapsia uhkaavina ja pelkoa aiheuttavina vaaratekijöinä, kuten esimerkeissä 33 ja 34.

- (33) Vaikka susi ei yleensä hyökkääkään ihmisten kimppuun, monin paikoin pelätään lasten puolesta. Ei tunnu mukavalta, jos lähistöllä hiippailee susilauma. Lapset on vietävä kouluun autolla sielläkin, missä voisi hyvin mennä opinahjoo omiin keinoin. (MT82)
- (34) Kaavilla saatiin liian monia havaintoja susista liian usein. Lasten koulumatka turvataan kotipihalta alkavalla koulukyydillä. (MT87)

Esimerkki 33 on poimittu päätoimittajan kolumnista. Hän toteaa, että vaikka susi ei yleensä ihmisten kimppuun hyökkääkään, monin paikoin *pelätään* lasten puolesta eli myös tässä esimerkissä sudet representoidaan pelkoa aiheuttavina. Esimerkissä viitataan nimenomaan koulumatkoihin. Esimerkissä 34 puolestaan kerrotaan, että lasten koulumatka *turvataan* susien takia. Sudet aiheuttavat siis turvattomuuden tuntua.

Uhan ja pelon diskurssissa nousee siis voimakkaasti esille suurpetojen, erityisesti susien aiheuttama uhka ihmisille sekä niitä kohtaan koettu pelko. Erityisesti pihapiirissä liikkuvat sudet koetaan vaaratekijöinä.

- (35) Suomen susiensuojelijat vähättelevät uhkaa, jota ihmisiin tottavat sudet saattavat aiheuttaa. Eri puolilta maailmaa on tuoreitakin tietoja susista, jotka ovat käyneet ihmisten kimppuun. (MT5)
- (36) Kaavin Maarianvaaran ja Luikonlahden kylien alueella on liikkunut lokakuusta lähtien kaksi poikkeuksellisen pelottomasti käyttäytyvää sutta, jotka eivät pelottelusta huolimatta ole poistuneet asutuksen läheltä. (MT7)
- (37) Mikkosen mukaan huolestuttavinta on, etteivät sudet pelkää enää ihmisiääkään. Susia seudulla on ollut kauan, mutta ei näin poikkeuksellisesti käyttäytyviä. (MT66)

- (38) Asiat ovat hyvin hallinnassa niin kauan kuin susi pelkää ihmistä eikä päinvastoin. Mutta jos susi tulee ihmisen pihapiiriin, on jotakin perusteellisesti vialla. (MT82)

Esimerkissä 35 todetaan *susiensuojelijoiden vähättelevän ihmisiin tottuneiden susien aiheuttamaa uhkaa*. Tätä perustellaan vahingollisuusdiskurssia käyttämällä ja kerrotaan eri puolilta maailmaa olevan tuoreitakin tietoja ihmisten kimppuun käyneistä susista. Uhan vähättelyllä ja tietojen tuoreuden korostamisella viitataan todennäköisesti usein julkisuudessa esitettyyn, susien vaarattomuutta ihmisille korostavaan perusteluun, jonka mukaan susi ei ole tappanut ihmistä Suomessa yli sataan vuoteen (ks. esim. Metsähallitus 2008). Tässä uhan ja pelon diskurssiin kuuluvassa esimerkissä väitettä pidetään vähättelynä ja tuoreisiin tietoihin vedoten halutaan osoittaa susien olevan todellinen uhka ihmisille myös nykypäivänä. Esimerkistä välittyy jälleen vahvasti tietty näkökulma käsiteltävään asiaan.

Uhan ja pelon diskurssissa pihapiireissä liikkuvien susien käyttäytyminen representoidaan poikkeuksellisenä. Esimerkeissä 37 ja 38 viitataan *poikkeuksellisen pelottomaan käyttäytymiseen*. Esimerkiksi esimerkissä 37 tällainen käyttäytyminen aiheuttaa *huolestumista*. Päätoimittajan kolumnista poimitussa esimerkissä 38 puolestaan todetaan susien pelottoman käyttäytymisen viittaavan siihen, että jotain on perusteellisesti vialla eivätkä asiat ole enää hyvin hallinnassa.

Kuten edellä esitetyt esimerkit osoittavat, susien pihapiireissä liikkuminen representoidaan lajille poikkeuksellisenä käyttäytymisenä, ja tämä aiheuttaa ihmisissä pelkoa ja huolestumista. Uhan ja pelon diskurssissa nostetaan esille myös toimet uhan torjumiseksi.

- (39) Pihapiiriin tullut susi lopetettiin loppukeväästä poliisin luvalla Etelä-Savossa. Susi oli seurailut ihmisiä ja käynyt pihalla parin viikon ajan. Se ei ollut juuri reagoinut hätistelyihin. Häirikkösudet ovat ihmiselle vaarallisia, ja ne kuuluu lopettaa. (MT57)

Esimerkissä 39 kerrotaan, kuinka pihapiirissä liikkunut susi lopetettiin poliisin luvalla. Kolumnissa todetaan ihmisiä pelkäämättömien *häirikkösusien* olevan vaarallisia ja ne kuuluukin lopettaa. Kun susien pihapiireissä liikkuminen representoidaan uhan ja pelon diskurssissa poikkeuksellisenä käyttäytymisenä ja sudet *häirikkösusina*, erottaa se kyseiset yksilöt susista yleensä. Näin myös niihin kohdistetut toimenpiteet saatetaan kokea oikeutetummaksi. Kun sudet käyttäytyvät poikkeuksellisen pelottomasti ihmisiä kohtaan, on niistä aiheutuva vaara torjuttava ja palautettava tilanteen hallinta.

Uhan ja pelon diskurssissa suurpedot representoidaan siis uhkaa ja pelkoa aiheuttavina. Vaikka ne eivät olisi mitään vahinkoa tehneenkään, käy diskurssissa ilmi, että vahingonteon odotetaan kuitenkin tapahtuvan tulevaisuudessa. Uhan ja pelon diskurssi osoittaa, että susien saapuminen omaan lähiympäristöön aiheuttaa voimakasta pelkoa ja sillä on myös seurauksensa ihmisten toimintaan. Susien aiheuttama uhka esimerkiksi haittaa koiratoimintaa ja johtaa ylimääräisten koulukyytien järjestämiseen. Suurpetoja kohtaan koettu pelko vaikuttaakin diskurssin perusteella hyvin voimakkaalta.

Uhan ja pelon diskurssissa erityisesti pihapiireihin ilmestyneet sudet aiheuttavat pelkoa. Niiden liikkuminen pihossa representoidaan poikkeuksellisen pelottomana käyttäytymisenä ja tällaiset häirikkösudet yleensä määrätäänkin tapettaviksi. Korostamalla poikkeuksellista käyttäytymistä erotetaan kyseiset sudet susista yleensä, jolloin myös niihin kohdistetut toimenpiteet saatetaan kokea oikeutetummaksi.

Myös uhan ja pelon diskurssi pohjautuu tietyltä osin luonnon hallinnan ideologiaan. Diskurssissa korostetaan sitä, että suurpetojen tulee pelätä ihmisiä eikä päinvastoin. Villiä luontoa edustavien suurpetojen ilmestyminen liian lähelle ihmistä koetaan uhkaavana ja tällöin tilanteen hallinta pyritään palauttamaan kyseisten petojen poistamisella.

4.2.4 Poliittinen kiista -diskurssi

Poliittinen kiista -diskurssi eroaa siinä suhteessa edellä esitellyistä, aineistosta erotetuista diskursseista, että siinä suurpedot eivät ole suoraan representaatioiden

kohteena. Tässä diskurssissa huomio kohdistuu suurpetoja koskevaan politiikkaan. Diskurssi ilmentää julkisuudessa käytyä, toisinaan kiivastakin keskustelua suurpetopolitiikasta ja siinä tuodaan esille sitä koskevia näkemyksiä. Nimesin diskurssin poliittinen kiista -diskurssiksi, sillä siinä rakennetaan vastakkainasettelua eri osapuolten välille sekä esitetään toisaalta syytöksiä päättäjiä kohtaan sekä vaatimuksia politiikan muuttamiseksi. Diskurssia esiintyy aineistossa 20 jutussa.

Poliittinen kiista -diskurssi oli yksi aineiston vaikeimmin määriteltävistä diskursseista, sillä se ei ole sisällöltään yhtä yhtenäinen kuin aiemmat esittelemäni diskurssit. Ehkä diskurssin olisi myös voinut nimetä toisin, sillä diskurssissa rakentuvasta vastakkainasettelusta huolimatta kiista ei välttämättä aina kuvaa hyvin diskurssin sisältöä.

Poliittinen kiista -diskurssi ilmentää toivomuksia ja vaatimuksia suurpetopolitiikan muuttamisesta. Diskurssissa nousevat myös esille ristiriitaiset näkemykset suurpetojen uhanalaisuuden luokittelusta.

- (40) Maa- ja metsätalousministeri Juha Korkeaoja vaatii EU:lta joustavampaa susipolitiikkaa. (MT24)
- (41) Suomessa toivotaan suden ja karhun siirtämistä vähemmän suojelua tarvitsevaan liitteeseen. (MT50)
- (42) Murphy tunnusti, että Suomen petotilanne on nyt aivan toinen kuin vuonna 2002. [...] Silti EU haluaa vielä ainakin 3-4 vuotta nähdä, miten suden ja muiden suurpetojen kannat kehittyvät Suomessa. (MT50)
- (43) Niemen mukaan susi on Suomessa uhanalainen enää vain paperilla. (MT54)
- (44) Laji, joka aiheuttaa haittaa ihmisille ja eläimille, ja jonka kanta kasvaa voimakkaasti, ei yleensä ole kovin uhanalainen. (MT 55)

Esimerkissä 40 kerrotaan maa- ja metsätalousministeri Juha Korkeaojan *vaativan* EU:lta joustavampaa susipolitiikkaa. *Vaatiminen* ohjaa lukijaa suhtautumaan asiaan niin, että

Korkeaoja kokee EU:n harjoittaman susipolitiikan kielteisenä. Esimerkissä 41 puolestaan *toivotaan* suden ja karhun siirtämistä vähemmän suojelua tarvitsevaan liitteeseen. Tässä esimerkissä suurpetopolitiikan muuttaminen ilmaistaan lievemmin toivomuksena, ei vaatimuksena kuten esimerkissä 40. Esimerkissä 42 kerrotaan EU-komission luonto- ja biodiversiteettiyksikön päällikkö Patrick Murphyn *tunnustaneen*, että Suomen petokanta on muuttunut. Uutisessa Murphy siis myöntää, että petokantojen tilanne on aivan erilainen verrattuna vuoteen 2002. Vuosi 2002 viittaa uutisessa siihen, että Suomi haastettiin EY:n tuomioistuimeen vuoden 2002 sudenpyynnistä. Uutisessa kuitenkin todetaan EU:n haluavan *silti* vielä seurata kantojen kehitystä. Vaikka EU:ssa siis myönnetään, että suurpetokannat ovat vahvistuneet, ei suurpetopolitiikkaa koskevia muutoksia haluta vielä tehdä. Esimerkki 43 ilmentää tietynasteista tyytymättömyyttä susien luokitteluun uhanalaiseksi ja siinä MTK:n osastopäällikkö Niemi toteaa suden olevan uhanalainen *enää vain paperilla*. Myös pääkirjoituksesta poimitussa esimerkissä 44 kritisoidaan uhanalaisuutta jopa hieman ironisoiden ja todetaan, että laji, joka aiheuttaa haittaa ja jonka kanta kasvaa voimakkaasti, *ei yleensä ole kovin uhanalainen*. Esimerkissä 44 poliittinen kiista -diskurssi saakin sisältönsä vahingollisuusdiskurssiin ja määrädiskurssiin liittyvästä kritiikistä.

Tyytymättömyys Euroopan Unionin suurpetoja koskevaan politiikkaan ilmenee diskurssissa myös voimakkaammin. Diskurssi ilmentää jopa jonkinlaista uhmaa Euroopan Unionin suurpetopolitiikkaa koskevia päätöksiä kohtaan, kuten esimerkit 45 ja 46 osoittavat.

- (45) Poronhoitoalueella suden pyyntiin on jonkinmoiset mahdollisuudet, muualla suomalaiset joutuvat nöyristelemään EU:ta ja yrittämään suojautua susilta parhaansa mukaan. (MT 81)
- (46) Laki antaa mahdollisuuden poistaa häiriköt ja häiritsevät sudet, jos halutaan - sanokoot EU:ssa mitä tahansa. (MT82)

Esimerkissä 45 ilmenee voimakkaasti tyytymättömyys Euroopan Unionin suurpetopolitiikkaa kohtaan. Siinä todetaan suomalaisten joutuvan *nöyristelemään*

EU:ta ja yrittämään suojautua susilta parhaansa mukaan. Esimerkki on poimittu susikannan leviämistä koskevasta uutisesta ja se ilmentää jälleen vahvasti tiettyä näkökulmaa käsiteltävään asiaan. Esimerkki 46 on päätoimittajan kolumnista ja siinä kritisoidaan suurpetojen suojelua ja katsotaan sen menneen liiallisuuksiin. Ilmaus *sanokoot EU:ssa mitä tahansa* ilmentää jopa uhmaa Euroopan Unionin säätämiä, suurpetojen suojelua koskevia määräyksiä kohtaan.

Diskurssissa kiistaa rakentuu myös esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön sekä riistanhoitopiirien että erilaisten järjestöjen välille. Diskurssi ilmentää myös tyytymättömyyttä suurpetoasioiden hoitoon, erityisesti lupakäytäntöä moititaan hitaaksi ja tehottomaksi.

- (47) Pystykorvajärjestö syyttää päättäjiä ylimitoitetusta susien suojelusta ja väärästä petopolitiikasta. (MT29)
- (48) Nykyistä lupakäytäntöä moitti turhauttavaksi, tehottomaksi ja byrokraattiseksi Suomen Metsästäjäliiton Kainuun piirin puheenjohtaja Eino Kymäläinen. (MT50)
- (49) – Kenttä on aika turhautunut lupapolitiikkaan. Joutsenossa ja Ylämaalla susille haettiin kaatolupaa helmikuussa ja kielteinen päätös tuli vasta puolen vuoden kuluttua, riistapäällikkö Erkki Kiukas toteaa. (MT68)
- (50) Kymen riistanhoitopiirin puheenjohtajalle Einari Kapiaiselle on syntynyt käsitys, ettei maa- ja metsätalousministeriö ollut suurpetoasioissa ajan tasalla EU:n jäsenyysneuvotteluissa ennen vuotta 1995. ”Vaikeuksien ilmetyä syyllisiä etsitään muualta ja ilmoitetaan, ettei mitään voi muuttaa.” (MT75)

Esimerkissä 47 todetaan pystykorvajärjestön *syyttävän* päättäjiä *väärästä* petopolitiikasta. Suomen Metsästäjäliiton Kainuun piirin puheenjohtaja puolestaan toteaa esimerkissä 48 lupakäytännön olevan *turhauttavaa, byrokraattista* sekä *tehotonta*. Myös esimerkki 49 ilmentää tyytymättömyyttä lupakäytäntöä kohtaan. Esimerkissä haastateltu riistapäällikkö toteaa kentän olevan *turhautunut* lupapolitiikkaan. Turhautuminen viittaa lupakäytännön hitauteen, kuten esitetty esimerkki luvan hakemisesta ja päätöksenteosta osoittaa. Esimerkissä 50 riistanhoitopiirin puheenjohtaja

puolestaan moittii maa- ja metsätalousministeriötä siitä, *ettei se ollut suurpetoasioissa ajan tasalla* EU:n jäsenyysneuvotteluissa. Se myös väistelee vastuuta, sillä *vaikeuksien ilmettyä syyllisiä etsitään muualta ja ilmoitetaan, ettei mitään voi muuttaa*.

Poliittinen kiista -diskurssissa suurpetopoliitiikka representoidaan myös pelinä. Myös tämä luo mielikuvaa eri osapuolten välille rakentuvasta vastakkainasettelusta.

- (51) – EY-tuomioistuimen päätös on kohtuullinen 2-1 voitto suomalaiselle susipolitiikalle, osastopäällikkö Asko Niemi MTK:sta luonnehtii. (MT54)

Esimerkissä 51 MTK:n osastopäällikkö luonnehtii EY-tuomioistuimen päätöstä kohtuulliseksi *2-1 voitoksi* suomalaiselle susipolitiikalle. Nimittämällä päätöstä voitoksi luo se mielikuvan suurpetopoliitikasta pelinä, jossa suomalainen susipolitiikka ja Euroopan Unionin suojelupoliitiikka asetetaan vastakkain.

Poliittinen kiista -diskurssissa keskiössä on siis suurpetopoliitiikka sekä sitä koskevat näkemykset. Diskurssissa esitetään toiveita ja vaatimuksia joustavammasta suurpetopoliitikasta. Se myös ilmentää suhteellisen voimakasta asennoitumista Euroopan Unionia vastaan suurpetojen suojelua koskevissa asioissa. Diskurssissa nousee esimerkiksi esille käsitys siitä, että suomalaiset joutuvat nöyristelemään suurpetopoliitikassa Euroopan Unionia ja sen tekemiä päätöksiä.

Diskurssissa ilmenee myös tyytymättömyys suurpetopoliitiikan harjoittamista kohtaan. Kriittikkiä esitetään niin poliittisia päättäjiä kuin lupakäytäntöäkin kohtaan. Poliittinen kiista -diskurssi osoittaa, että suurpetopoliitiikka herättää julkista keskustelua ja näkemykset sen hoidosta ovat kaikkea muuta kuin yksimieliset.

4.2.5 Käyttäytymisdiskurssi

Käyttäytymisdiskurssissa suurpedot representoidaan biologisina eläiminä. Niitä kuvaillaan lajeille tyypillisen käyttäytymisen tai ominaisuuksien kautta.

Käyttäytymisdiskurssia on käytetty jutussa esimerkiksi suurpetojen vahingontekojen selittämiseen, jolloin muihin eläimiin kohdistuneet hyökkäykset myös representoidaan lajille tyypillisenä ravinnonhankintana. Käyttäytymisdiskurssia esiintyy seitsemässä jutussa.

Esitin käyttäytymisdiskurssista esimerkin jo vahingollisuuskurssin yhteydessä (ks. luku 4.2.2). Siinä kerrotaan poroja tappavista susista, jotka tappavat yhä uudestaan eivätkä käytä jo tappamiaan poroja ravinnokseen. Vahingollisuuskurssia selitetään käyttäytymisdiskurssin kautta toteamalla, että on mahdollista, että susinaaras kouluttaa pentuja saalistamaan. Näin vahingontekoa pyritään selittämään lajille ominaisen käyttäytymisen kautta. Tässä näkyy myös vahingollisuuskurssin ja käyttäytymisdiskurssin ero. Vahingollisuuskurssissa tapahtumat representoidaan tappona, käyttäytymisdiskurssissa saalistuksena. Käyttäytymisdiskurssia havainnollistavat myös esimerkit 52 ja 53.

- (52) Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen erikoistutkija Ilpo Kojola muistuttaa, että karhut ovat tähän vuodenaikaan talviunilla. Uni on kuitenkin sen verran kevyttä, että karhu on saattanut herätä koiran ärhentelyyn. Samalla hän kuitenkin korostaa, ettei hyökkävän karhun tiedetä esittelevän hampaitaan. Karhu hyökkää pää alhaalla ja näyttää hampaansa vasta iskiessään kiinni. (MT91)
- (53) Kojolan mukaan karhu käyttää tähän vuodenaikaan pääasiallisena ravintonaan marjoja. Erityisesti pohjoisen hyvästä mustikkasadosta riittää karhulle ravintoa talven varalle. Saalistaminen ei kuitenkaan ole harvinaista, jos tarjolla on helppoa liharavintoa. (MT62)

Esimerkissä 52 ilmenevää käyttäytymisdiskurssia on käytetty jutussa, jossa kerrotaan hirvimiehen tappaneen karhun. Uutisessa kerrotaan, kuinka miehen havaittuaan karhu nosti päätään ja näytti hampaitaan, jolloin mies ampui karhua. Käyttäytymisdiskurssia käyttäen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen erikoistutkija Kojola kuvailee, kuinka karhu normaalisti käyttäytyy hyökätessään, ja tämä asettuukin ristiriitaiseksi aiemmin kerrotun kanssa. Hän kertoo, ettei hyökkävän karhun *tiedetä* esittelevän hampaitaan.

Käyttäytymisdiskurssissa suurpetoja lähestytään siis niihin liittyvän tieteellisen tiedon kautta. Myös esimerkissä 53 käyttäytymisdiskurssin lähteenä käytetään erikoistutkija Kojolaa. Uutisessa käyttäytymisdiskurssia on käytetty selittämään karhun hyökkäämistä lampaiden kimppuun. Esimerkissä todetaan, että vaikka pääsääntöisesti karhu käyttää kyseisenä vuodenaikana ravintonaan marjoja, voi se kuitenkin myös *saalistaa*, mikäli tarjolla on helppoa liharavintoa. Myös tässä vahingollisuuskurssin ja käyttäytymisdiskurssin ero tulee ilmi tavasta representoida tapahtumaa. Kun se vahingollisuuskurssissa representoidaan tappona, kategorisoidaan se käyttäytymisdiskurssissa saalistamisena.

Käyttäytymisdiskurssin tavoitteena on siis ennen kaikkea selittää suurpetojen aiheuttamia vahinkoja lajien käyttäytymisen kautta. Kun vahingollisuuskurssissa tapahtumat representoidaan tappoina, representoidaan ne käyttäytymisdiskurssissa saalistuksena. Näin ne esitetään lajille tyypillisenä ravinnonhankintana vahingonteon sijaan. Käyttäytymisdiskurssin representaatioita suurpedoista voidaankin pitää suhteellisen neutraaleina erityisesti vahingollisuuskurssiin verrattuna, sillä ne eivät esitä suurpetoja vahinkojen aiheuttajina vaan ennemminkin eläiminä, jotka käyttäytyvät niille ominaiseen tapaan.

4.2.6 Osa luontoa -diskurssi

Osa luontoa -diskurssissa suurpedot representoidaan luontoon kuuluvina eläiminä. Luontoon kuulumisen representoidaan toisaalta positiivisena ja suurpedot määritellään luonnon rikkaudeksi, toisaalta tätä lähestytään lähinnä sivistysvaltion velvollisuutena pitää huolta kaikista eläinlajeista. Tässä diskurssissa myös osoitetaan suurpetojen paikka nimenomaan osana villiä, koskematonta luontoa erotuksena ihmisten asuttamista alueista. Tätä diskurssia esiintyy neljässä jutussa.

Osa luontoa -diskurssi ilmenee osassa aineistoa vahvana, osassa lähinnä vain viittauksena. Tämä käy ilmi esimerkeistä 54–58.

- (54) Lopullisesti kadonneeksi oletettu suurpeto on vaeltanut itäiseen Saksaan rajan takaa Puolasta. Sen metsissä arvioidaan jolkuttavan 500–600 sutta. [...] Susikampanjan suojelija on ympäristöministeri Sigmar Gabriel. Hän toivottaa harmaaturkit sydämellisesti tervetulleiksi. (MT15)
- (55) Koskemattomien korpien asukkaiksi mielletyt eläimet näyttävät sopeutuvan yllättäen hyvin uusiin olosuhteisiin. (MT 55)
- (56) Hallituksen hyväksymä sudenhoitosuunnitelma jo sinänsä on takeena siitä, että susi elää ja voi hyvin Suomen luonnossa. (MT55)
- (57) Suurpedot kuuluvat myös susirajan taakse. (MT57)
- (58) Sudet kuuluvat suomalaiseen erämaaluontoon, mutta ei ihmisten pihoihin. (MT11)

Esimerkit 54 ja 55 on poimittu jutusta, jossa käsitellään susien palaamista Saksan luontoon. Esimerkissä 54 kerrotaan, kuinka ympäristöministeri toivottaa ne *sydämellisesti tervetulleiksi*. Esimerkeissä käytetään kuvailevia ilmauksia, kuten *harmaaturkit*, *koskemattomien korpien asukkaat* ja *jolkuttaa*. Erilaisten kuvausten käyttäminen luo kuvaa suhteellisen myönteisestä suhtautumisesta. Esimerkissä 56 susien kuulumista luontoon lähestytään niiden suojelun kautta. Esimerkki on pääkirjoituksesta, jossa todetaan susien *kuuluvan* Suomen luontoon ja sudenhoitosuunnitelman takaavan sen, että susi elää ja voi hyvin Suomen luonnossa. Pääkirjoituksessa suojelua lähestytään sivistysvaltion velvollisuutena, tosin sen arvellaan menneen Suomessa jo liiallisuuksiin. Osa luontoa -diskurssi ei susia ja niiden suojelua kohtaan esitetyn kritiikin vuoksi olekaan pääkirjoituksessa kovinkaan vahva, vaan siihen viitataan lyhyesti. Esimerkki 57 on poimittu Vierasyliö-kolumnista ja siinä todetaan suurpetojen kuuluvan myös susirajan taakse. Tällä viitataan kolumnissa siihen, että suurpetojen paikka olisi ennen kaikkea luonnonpuistoissa ja niiden alkuperäisesti asuttamissa erämaissa, ei rintamailla. Suurpedot kuuluvat siis ”villiin” luontoon ja asumattomiin erämaihin. Myös esimerkissä 58 todetaan susien kuuluvan erämaaluontoon, ei ihmisten pihoihin. Esimerkissä referoidaan erästä kennelpiiriä. Esimerkki liittyy läheisesti uhan diskurssiin, sillä siinä viitataan susien ilmaantumiseen

ihmisten pihoihin. Viimeisessä esimerkissä osa luontoa -diskurssi saakin sisältönsä uhan diskurssissa esitetystä kritiikistä, jonka mukaan sudet kuuluvat erämaaluontoon, mutta ei ihmisten pihoihin.

Osa luontoa -diskurssissa suurpedot representoidaan siis osaksi luontoa. Myös niiden paikka luonnossa määritellään tarkasti ja niiden katsotaan kuuluvan villiin erämaaluontoon, ei ihmisten asuttamille alueille. Diskurssissa suurpedot representoidaan myös luonnon rikkautena. Toisaalta diskurssissa osoitetaan myös, että on sivistysvaltion velvollisuus pitää huolta siitä, että suurpedot kuuluvat Suomen luontoon. Osa luontoa -diskurssissa suurpedoilla nähdään siis olevan merkitystä itsessään.

4.2.7 Katselun diskurssi

Katselun diskurssissa suurpedot representoidaan ihmisiä kiehtovina eläiminä, joita halutaan katsella ja joita jopa ihailtaan. Diskurssia oli vaikea nimetä niin, että se kuvaisi mahdollisimman tarkasti diskurssin sisältöä. Diskurssin nimeäminen perustuu Franklinin (1999: 62) käyttämään termiin *zoological gaze*. Tällä hän (emt.) kuvaa länsimaisen ihmisen tarvetta katsella ja ihailta eläimiä. Modernissa länsimaisessa kulttuurissa eläinten katseleminen koetaan houkuttelevana ja miellyttävänä (emt.). Katselun diskurssissa suurpetojen näkeminen representoidaankin myönteisenä tapahtumana. Katselun diskurssia esiintyy aineistossa kolmessa jutussa.

Katselun diskurssissa suurpedot representoidaan kiehtovina villieläiminä. Niitä halutaan katsella ja kuvata.

- (59) Etenkin ulkomaalaisia kuvaajia kiehtoo villien ruskeakarhujen näkeminen ja kuvaaminen lähietäisyydeltä. (MT24)

Esimerkki 59 on poimittu jutusta, jossa kerrotaan erään luontokuvaajan karhuaiheisesta valokuvanäyttelystä. Jutussa kerrotaan, kuinka valokuvausta harrastetaan erityisesti karhujen ruokintapaikalla. Esimerkissä todetaan etenkin ulkomaalaisia kuvaajia

kiehtovan villien karhujen näkeminen ja kuvaaminen. Villikarhujen näkeminen representoidaan siis myönteisenä asiana.

Suurpedot representoidaan ihailun kohteena erityisesti silloin, kun niitä voidaan katsella etäältä. Ihailu ja katselu ei tällöin tapahdu suoraan luonnossa, vaan esimerkiksi eläinpuistossa tai internetin välityksellä.

- (60) Karhunpentujen elämää voi nyt seurata internetissä, sillä nettikarhu Niisku on saanut pentuja. Niisku synnytti kaksi pentua pesässään Kuusamon suurpetokeskuksessa maanantaina. [...] Jäntin mukaan Niisku-karhua on käynyt netissä ihailmassa reilut 350 000 katsojaa lokakuusta lähtien, jolloin kamera asetettiin pesään. (MT6)
- (61) Ilvesneidin sitkeys palkittiin. Se vietiin ensin Ähtärin eläintarhaan, missä sen kunto todettiin hyväksi. Siellä ei kuitenkaan ollut kyseisen ikäisestä kissasta tarvetta, joten nyt ilves ilahduttaa matkailijoita Ranuan eläintarhassa. (MT44)

Esimerkissä 60 kerrotaan Kuusamon suurpetokeskuksessa elävästä Niisku-karhusta, joka on saanut pentuja. Karhua on käynyt internetissä *ihailmassa* reilut 350 000 katsojaa. Karhuun suhtaudutaan siis myönteisesti ja se kiehtoo ihmisiä. Esimerkissä 61 puolestaan puhutaan *ilvesneidistä*, joka on viety Ranuan eläintarhaan ja jossa se nyt *ilahduttaa* matkailijoita. Ilveksen nimeäminen ilvesneidiksi viittaa myönteiseen suhtautumiseen. Samoin sen näkeminen, sillä se *ilahduttaa* matkailijoita.

Suurpetojen kohtaaminen koetaan myönteisenä, kun se tapahtuu etäältä ja kun ne ovat ihmisten hallittavissa. Karhun katseleminen ja ihailu internetin välityksellä on turvallista. Myös ilves ilahduttaa ihmisiä silloin, kun sitä voi katsella turvallisesti eläintarhassa. On vaikea kuvitella, että suurpedon kohtaaminen luonnossa representoitaisiin ilahduttavana tai sen näkeminen ihailuna. Katselun diskurssia voikin sanavalintojen osalta verrata uhan ja pelon diskurssiin. Niissä suurpetojen näkeminen representoidaan pelottavana ja se aiheuttaa huolestumista ja turvattomuuden tunnetta, kun taas katselun diskurssissa niiden näkeminen representoidaan positiivisena. Katselun

diskurssi osoittaakin suurpetojen kiehtovan ihmisten mieliä, ja niitä halutaan katsella, kunhan se ei tapahdu suoraan luonnossa.

4.3 Diskurssit suhteessa toisiinsa

Maaseudun Tulevaisuuden vuoden 2007 aikana julkaistuissa, suurpetoja käsittelevissä journalistisissa jutuissa esiintyy siis seitsemää eri diskurssia. Tarkastelenkin seuraavaksi sitä, millaisessa suhteessa nämä diskurssit ovat toisiinsa. Kiinnitän erityisesti huomiota diskurssien välisiin hierarkkisiin suhteisiin, eli tarkastelen, mitkä diskurssit aineistossa ovat vallitsevassa asemassa ja mitkä asettuvat niille vastakkaisiksi. Vallitsevat diskurssit määrittelen laskemalla, kuinka monessa jutussa mitäkin diskurssia esiintyy ja vertaamalla näitä lukumääriä keskenään. Tulokset on koottu taulukkoon 2.

Taulukko 2. Aineiston diskurssit suhteessa toisiinsa.

Diskurssi	Juttujen määrä
Määrän diskurssi	56
Vahingollisuusdiskurssi	50
Uhan ja pelon diskurssi	29
Poliittinen kiista -diskurssi	20
Käyttätymisdiskurssi	7
Osa luontoa -diskurssi	4
Katselun diskurssi	3

Kuten taulukko 2 osoittaa, on määrän diskurssi yleisin suurpetoaiheisissa jutuissa esiintyvä diskurssi. Määrän diskurssia esiintyy yhteensä 56 jutussa. Lähes yhtä yleinen diskurssi on vahingollisuusdiskurssi, jota esiintyy 50 jutussa. Uhan ja pelon diskurssia esiintyy 29 jutussa ja poliittinen kiista -diskurssia yhteensä 20 jutussa. Nämä diskurssit ovatkin aineistossa vallitsemampia kuin käyttätymisdiskurssi, osa luontoa -diskurssi sekä katselun diskurssi. Käyttätymisdiskurssia esiintyy yhteensä seitsemässä jutussa, osa luontoa -diskurssia neljässä sekä katselun diskurssia kolmessa jutussa. Nämä kolme diskurssia asettuvat siis vallitseville diskursseille vastakkaisiksi.

Aineiston vallitsevimmat diskurssit, määrän diskurssi ja vahingollisuusdiskurssi, tuottavat suurpedoista suhteellisen negatiivisia representaatioita. Myös uhan ja pelon diskurssin ollessa aineistossa suhteellisen yleinen, vahvistaa se aineistossa vallitsevaa tapaa representoida suurpedot kielteisinä. Vallitsevissa diskursseissa suurpedoista tuotetaan representaatioita vahinkoa aiheuttavina haittaeläiminä, jotka uhkaavat niin elinkeinoa, toisia eläimiä kuin ihmisiäkin. Lisäksi niiden määrässä tapahtuvaa kasvua ei koeta myönteisenä kehityksenä, vaan se representoidaan hallitsemattomasti kasvavana ongelmana. Poliittinen kiista -diskurssi ilmentääkin kritiikkiä tätä kehitystä kohtaan esimerkiksi kyseenalaistamalla Euroopan Unionin päätöksen suurpetojen suojelusta. Sen yleisyys aineistossa kuvastaa sitä, kuinka suurpetopolitiikan hoidosta käydään paikoitellen kiivastakin keskustelua. Toisaalta diskurssin yleisyys on myös ymmärrettävissä vuoden 2007 tapahtumien valossa, sillä kyseisenä vuonna Suomi haastettiin EY:n tuomioistuimeen laittomasta sudenpyynnistä.

Vallitseville diskursseilla vastakkaisiksi asettuvien diskurssien, eli käyttäytymisdiskurssin, osa luontoa -diskurssin sekä katselun diskurssin tuottamat representaatiot suurpedoista ovat puolestaan neutraaleja ja myönteisiä. Esimerkiksi käyttäytymisdiskurssi asettuu vastakkaiseksi vahingollisuusdiskurssin kanssa, sillä siinä eläimiä tarkastellaan niille ominaisen käyttäytymisen kautta. Esimerkiksi karhun tappaessa lampaan tapahtumaa kuvataan eläimelle tyypillisenä saalistuksena, eikä sitä kategorisoida yksinomaan vahingonteoksi. Eläimen esittämisen saalistajana vahinkoeläimen sijaan voidaankin ajatella olevan suhteellisen neutraali representaatio. Katselun diskurssi asettuu puolestaan vastakkaiseksi uhan ja pelon diskurssin kanssa. Kun uhan ja pelon diskurssissa suurpetojen näkeminen representoidaan pelottavana kokemuksena, esitetään se katselun diskurssissa myönteisenä kokemuksena. Representaatioiden välinen ero selittyy pohdittaessa ihmisen ja suurpedon välistä suhdetta. Katselun diskurssissa suurpedon näkeminen tapahtuu esimerkiksi eläinpuistossa, jolloin eläin on lähellä ihmisen hallittavissa. Uhan ja pelon diskurssissa suurpedon voi puolestaan ajatella ilmentävän hallitsematonta luontoa, jolloin sen ilmaantuminen liian lähelle ihmistä koetaan pelottavana ja uhkaavana kokemuksena.

Diskurssien välisten hierarkkisten suhteiden lisäksi tarkastelen jutuissa esiintyviä diskurssien muodostelmia. Muodostelmien tarkastelu luo kokonaiskuvaa juttujen rakenteesta ja kertoo esimerkiksi siitä, kuinka monta diskurssia jutussa keskimäärin esiintyy. Tutkin tätä kokoamalla taulukkoon kaikki jutuissa esiintyvät diskurssien muodostelmat (ks. liite 1). Muodostelmien tarkastelu osoittaa, että jutuissa esiintyy pääasiassa yhtä tai kahta diskurssia. Aineiston 95 jutusta 38:ssä esiintyy vain yhtä diskurssia ja 35 jutussa esiintyy samanaikaisesti kahta eri diskurssia. Jutuissa ilmenee myös laajempia diskurssien muodostelmia ja niissä saattaa esiintyä samanaikaisesti neljää tai viittäkin diskurssia. Tällöin kyse on kuitenkin pääkirjoituksista tai kolumneista, joissa suurpetoja tarkastellaan monesta eri näkökulmasta. Yhden tai kahden diskurssin esiintyminen on puolestaan tyypillisempää uutisille, joissa suurpetoja käsitellään suppeammin jostain tietystä näkökulmasta.

4.4 Yhteenveto aineiston diskursseista sekä niissä tuotetuista representaatioista

Maaseudun Tulevaisuuden vuoden 2007 aikana julkaistuissa suurpetoaiheisissa jutuissa esiintyy siis seitsemää eri diskurssia, jotka tuottavat suurpedoista erilaisia representaatioita sekä rakentavat niitä koskevaa todellisuutta. Taulukkoon 3 on vielä koottu aineistosta määrittelemäni diskurssit sekä niiden tuottamat suurpetojen representaatiot.

Taulukko 3. Maaseudun Tulevaisuuden diskurssit sekä niissä tuotetut representaatiot suurpedoista.

Diskurssi	Suurpedoista tuotetut representaatiot
Määrän diskurssi	Hallinnan kohde: seurattava ja säänneltävä Hallitsemattomasti kasvava ongelma
Vahingollisuusdiskurssi	Vahinkoa aiheuttava haittaeläin Raatelija Hävittävä vahinkoeläin
Uhan ja pelon diskurssi	Pelottava ja hallitsematon uhka niin eläimille kuin ihmisille Hävittävä häirikköeläin
Poliittinen kiista -diskurssi	Poliittisen päätöksenteon kohde Kiistan aiheuttaja
Käyttätymisdiskurssi	Biologinen eläin Saalistaja
Osa luontoa -diskurssi	Luontoon kuuluva ja luontoa rikastuttava eläin Osa ”villia” erämaaluontoa
Katselun diskurssi	Kiehtova villieläin Ihailun ja katselun kohde Hallinnan kohde

Kuten taulukko 3 osoittaa, aineistosta esiin nostamani diskurssit tuottavat suurpedoista hyvin erilaisia representaatioita. Näin suurpedot eivät ole kuvauksen kohteena yksiselitteisiä, vaan ne voidaan merkityksellistää monesta eri näkökulmasta. Representaatiot ovat toisinaan keskenään ristiriitaisia, esimerkiksi uhan ja pelon diskurssi tuottaa suurpedot pelottavana uhkana, kun taas katselun diskurssissa ne representoidaan ihmisiä kiehtovina villieläiminä, joita halutaan katsella ja ihaila.

Diskurssien keskinäisiä suhteita tarkasteltaessa vallitseviksi diskursseiksi osoittautuivat määrän diskurssi sekä vahingollisuusdiskurssi. Nämä tuottavat suurpedoista suhteellisen kielteisiä representaatioita ja luovat kuvaa suurpedoista vahinkoa aiheuttavina eläiminä, joiden määrä lisääntyy hallitsemattomasti. Vallitseville diskursseille vastakkaiseksi asettuvat osa luontoa -diskurssi, käyttätymisdiskurssi sekä katselun diskurssi, jotka puolestaan tuottavat suurpedoista suhteellisen neutraaleja ja myönteisiäkin representaatioita.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tutkielman tavoitteena oli selvittää, kuinka suurpedot representoidaan maaseudun elinkeinoihin keskittyvän erikoissanomalehti Maaseudun Tulevaisuuden diskursseissa. Analysoitava aineisto koostui vuoden 2007 aikana Maaseudun Tulevaisuudessa julkaistuista, suurpetoja käsittelevistä journalistisista jutuista. Teoreettinen viitekehys muodostui sosiaaliseen konstruktionismiin perustuvasta käsityksestä todellisuuden luonteesta. Konstruktionistisen ajattelutavan mukaan todellisuus rakentuu sosiaalisissa prosesseissa ja on aina tulkittua todellisuutta (ks. Saaristo & Jokinen 2004: 104). Suurpetoja koskevasta todellisuudesta voidaan siis rakentaa eri versioita, ja nämä versiot ilmenevät diskursseina. Ne merkityksellistävät suurpedot tietyistä näkökulmasta ja näin tehdessään myös tuottavat niistä representaatioita eli esittävät ne tietynlaisina.

Tutkin suurpetojen representaatioita sanomalehtikielessä. Sanomalehtikieltä voidaan pitää kielen käytön alueena, jolta on totuttu vaatimaan objektiivisuutta, mutta muun kielen käytön tavoin myös sanomalehdissä asiat merkityksellistetään aina jostakin näkökulmasta (ks. Kalliokoski 1996: 37). Oletuksenani oli, että Maaseudun Tulevaisuudessa suurpedot representoidaan suhteellisen kielteisesti. Suurpedot on nähty elinkeinoa uhkaavina haittaeläiminä jo agraarikulttuuriin siirtymisestä lähtien, ja uskon tämän käsityksen vaikuttavan vieläkin, varsinkin suojelun myötä vahvistuneiden petokantojen seurauksena.

Analyysi vahvisti oletukseni, sillä aineistosta määrittelemistäni diskursseista vallitsevimmassa asemassa olivat diskurssit, joiden tuottamat representaatiot suurpedoista olivat suhteellisen kielteisiä. Vallitsevissa diskursseissa suurpedot representoitiin vahinkoa aiheuttavina haittaeläiminä, jotka uhkaavat niin elinkeinoa, toisia eläimiä kuin ihmisiäkin, ja joiden määrä lisääntyy hallitsemattomasti. Näille vastakkaiseksi asettuvat diskurssit puolestaan tuottivat suurpedoista neutraaleja ja myönteisiäkin representaatioita. Esimerkiksi vahingollisuuskurssille vastakkaiseksi asettuva käyttäytymiskurssi kategorisoi suurpedot saalistajiksi, jotka tappavat eläimiä hankkiakseen ravintoa. Tätä representaatiota voidaan pitää suhteellisen neutraalina, sillä se korostaa lajille ominaista käyttäytymistä, eikä kategorisoi petoa yksinomaan

vahinkoa aiheuttavaksi haittaeläimeksi. Vahingollisuusdiskurssiin verrattuna käyttäytymisdiskurssi ei kuitenkaan esiintynyt jutuissa kovinkaan yleisesti. Näiden kahden diskurssin vertailu vahvistaakin käsitystä siitä, että Maaseudun Tulevaisuuden suurpetoja käsittelevissä jutuissa korostuu näiden eläinten merkitys yksinomaan vahingonaiheuttajina.

Suhtautuminen suurpetoihin tietystä näkökulmasta ilmeni jutuissa paikoitellen selkeästi. Esimerkiksi suurpetokannoissa tapahtunut kasvu representoitiin negatiivisena ja hallitsemattomana tapahtumana. Tyytymättömyyttä ilmeni myös Euroopan Unionin harjoittamaa suurpetopoliittikkaa kohtaan, eräässä uutisessa esimerkiksi todettiin suomalaisten joutuvan nöyristelemaan Euroopan Unionia ja yrittämään suojautua susilta parhaansa mukaan. Tällaista näkökulmien selkeää välittymistä voidaan pitää vastakkaisena odotuksille uutisoinnin objektiivisuudesta. Tapahtumien arviointi tietystä näkökulmasta ohjaa myös lehden lukijoita suhtautumaan asiaan samalla tavalla. Näin teksteihin sisältyi tiedottamisen lisäksi piirteitä suostuttelusta.

Lehdessä ilmeneviä näkökulmavalintoja tulee kuitenkin tarkastella laajemmin sosiokulttuurisen käytännön tasolla. Koska lehti keskittyy maaseudun elinkeinoihin, joiden kontekstissa suurpedot todennäköisesti koetaan pääasiassa vahinkoa aiheuttavina haittaeläiminä, ja joiden määrän kasvusta ollaan huolestuneita, ilmentävät näkökulmavalinnat saman arvomaailman jakamista lehden yleisön kanssa. Näin juttujen kielelliset valinnat kytkeytyvät siihen sosiokulttuuriseen kontekstiin, eli agraarikulttuuriin ja sen arvoihin ja normeihin, jonka puitteissa juttuja sekä tuotetaan että tulkitaan. Sosiokulttuurinen käytäntö siis vaikuttaa diskurssikäytäntöön, ja tämä näkyy puolestaan tekstin tasolla kielellisissä valinnoissa. Juttuja ei tuoteta eikä tulkita tyhjiössä, vaan aina tietyn sosiokulttuurisen kontekstin jäsenenä. Näkökulmavalinnat ilmentävätkin sosiokulttuuriseen kontekstiin kytkeytyvää ideologiaa.

Suurpetoja käsittelevien juttujen diskurssit sekä niissä tuotetut representaatiot kertovat myös suhtautumisesta suurpetoihin maaseudun elinkeinojen kontekstissa. Analyysi osoitti, että suhde määrittyy pitkälti taloudellisen hyötyajattelun pohjalta. Sen vaikutuksesta eläimet jaetaan joko hyöty- tai haittaeläimiin, ja eläinten merkitys

määrittäyty ennen kaikkea niistä saatavan hyödyn perusteella (ks. Suutala 1996: 14). Vahingollisuusdiskurssi uusintaakin tätä taloudellisen hyötyajattelun ideologiaa kategorisoimalla pedot yksinomaan elinkeinolle ja hyötyeläimille vahinkoa aiheuttaviksi, pahoiksi haittaeläimiksi.

Toisaalta analyysissa nousi esille myös suurpetokysymyksen politisoituminen. Aineiston poliittinen kiista -diskurssi kuvastaa hyvin sitä, kuinka julkisuudessa käydään kamppailua eri näkemysten ja intressien välillä siitä, kuinka suurpetopolitiikkaa tulisi hoitaa. Kritiikkiä esitetään erityisesti ylikansallista politiikkaa kohtaan ja vastaavasti korostetaan kansallisen politiikan merkitystä suurpetokantojen hoidossa. Vastakkainasettelu on paikoitellen voimakasta, esimerkiksi eri tahoja syytetään väärästä politiikasta. Lehdessä ilmenevä tyytymättömyys ylikansallista päätöksentekoa kohtaan osoittaa, että ainakin maaseudun elinkeinojen kontekstissa suurpetojen tiukkaa suojelua on vaikea ymmärtää ja hyväksyä. EU:n harjoittama suurpetopolitiikka koetaan kohtuuttomana, ja sen seurauksista joutuvat kärsimään ennen kaikkea maalla asuvat ja maaseudun elinkeinoja harjoittavat. Lehdessä argumentoidaankin suurpetokantojen voimakkaamman sääntelyn puolesta. Suurpedot kuuluvat Suomen luontoon ja niiden suojelua pidetään sivistysvaltion velvollisuutena, mutta suojelun katsotaan jo menneen liiallisuuksiin.

Suurpetojen representaatiot kertovat myös suhtautumisestamme luontoon. Maaseudun Tulevaisuuden diskursseja sekä niiden tuottamia representaatioita voikin tarkastella laajemmin länsimaisen luontosuhteen näkökulmasta. Esimerkiksi määrän diskurssissa nostettiin esille ihmisten puuttuminen luonnon toimintaan suurpetokantoja sääntelemällä. Puuttuminen luonnon toimintaan edellyttää ihmisen ja luonnon erottamista toisistaan. Luonto määritellään tällöin erilliseksi kohteeksi, jota ihminen hallitsee. Näin diskurssi ilmentää luonnon hallinnan ideologiaa.

Luonnon hallinnan ideologiasta kertoo myös kahden diskurssin, uhan ja pelon sekä katselun diskurssin vertailu. Uhan ja pelon diskurssissa suurpedon ilmaantuminen liian lähelle ihmistä ja sen kohtaaminen representoidaan uhkaavana ja pelottavana. Suurpeto ilmentää tällöin hallitsematonta, villiä luontoa, joka tulee liian lähelle ihmistä. Katselun

diskurssissa suurpedon kohtaaminen ja näkeminen koetaan puolestaan myönteisenä kokemuksena. Kohtaaminen ei kuitenkaan tapahdu suoraan luonnossa, vaan esimerkiksi eläintarhassa, jolloin eläin on lähellä, mutta ihmisen hallittavissa. Hallitsemattomana suurpedot aiheuttavat siis uhkaa, mutta hallittavina niistä saadaan myönteisiä kokemuksia. Myös tämä ilmentää ihmisten tarvetta hallita luontoa.

Maaseudun Tulevaisuuden suurpetoja käsittelevien juttujen diskurssit sekä niissä tuotetut representaatiot loivat siis suurpedoista suhteellisen kielteisiä mielikuvia. Tämä saattaa vaikuttaa ihmisten asenteisiin, sillä medialla on merkittävä rooli siinä, millaisia mielikuvia ihmisille näistä eläimistä muodostuu (ks. Metsähallitus 2008). Analyysini keskittyi kuitenkin representaatioiden tuottamiseen tietyn kulttuurin kontekstissa. Juttuja sekä tuotetaan että tulkitaan agraarikulttuurin kontekstissa, jossa suurpetoihin todennäköisesti suhtaudutaankin suhteellisen kielteisesti. Jatkossa suurpetojen representaatioita olisikin kiinnostava tutkia laajemmin eri medioissa, jolloin kytkös tiettyyn kulttuuriin ja sen arvoihin ja normeihin ei olisi niin vahva. Toisaalta olisi myös kiinnostavaa tarkastella suurpetopolitiikassa tapahtuneiden muutosten heijastumista suurpetojen representointiin ja vertailla uutisointia ennen Euroopan Unioniin liittymistä sekä sen jälkeen.

LÄHTEET

- Allan, Stuart (1999). *News Culture*. Buckingham: Open University Press.
- Arluke, Arnold & Clinton Sanders (1996). *Regarding Animals*. Philadelphia: Temple University Press.
- Berger, Peter L. & Thomas Luckmann (1995, alkuperäinen 1966). *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*. 2. painos. (*The Social Construction of Reality*, kääntänyt Raiskila, Vesa). Helsinki: Gaudeamus.
- Bisi, Jukka & Sami Kurki (2005). *Susipuhetta Suomessa*. Seinäjoki: Helsingin yliopisto, Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Blommaert, Jan (2005). *Discourse: A Critical Introduction*. Cambridge: University Press.
- Burr, Vivien (2005). *Social Constructionism*. 2 painos. London: Routledge.
- Euroopan komissio (2008). *Neuvoston direktiivi 92/43/ETY*. Lainattu 6.3.2008: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:FI:HTML>
- Fairclough, Norman (1995). *Critical Discourse Analysis: the Critical Study of Language*. London: Longman.
- Fairclough, Norman (1997). *Miten media puhuu*. (*Media Discourse*, kääntänyt Virpi Blom & Kaarina Hazard). Tampere: Vastapaino.
- Fairclough, Norman (1998). *Discourse and Social Change*. 5. painos. Cambridge: Polity Press.
- Fiske, John (2001). *Merkkien kieli. Johdatus viestinnän tutkimiseen*. (*Introduction to Communication Studies* (2nd ed.)), kääntänyt Pietilä, Veikko, Suikkanen Risto & Timo Uusitupa). 7. painos. Tampere: Vastapaino.
- Fowler, Roger (1991). *Language in the News. Discourse and Ideology in the Press*. London: Routledge.
- Franklin, Adrian (1999). *Animals & modern cultures. A sociology of Human-Animal Relations in Modernity*. London: SAGE Publications.
- Haila, Yrjö & Ville Lähde (2003). *Luonnon politiikka*. Tampere: Vastapaino.
- Hall, Stuart (1992). *Kulttuurin ja politiikan murroksia*. Tampere: Vastapaino.

- Hall, Stuart (1997). The Work of Representation. Teoksessa *Representation. Cultural Representations and Signifying Practices*, 15–74. Toim. Hall, Stuart. London: SAGE Publications.
- Heikka, Minna (2000). *Kultakutrin ja Punahilkan painajaiset painomusteessa: karhuja, susia ja petokeskustelun toimijoita sanomalehti Keskisuomalaisessa*. Pro gradu – tutkielma. Jyväskylän yliopisto: yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos.
- Ilomäki, Henni & Outi Lauhakangas (2002). *Eläin ihmisen mielenmaisemassa*. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.
- Ilvesviita, Pirjo (2005). *Paaluraudoista kotkansuojeluun. Suomalainen metsästyspolitiikka 1865-1993*. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.
- Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Eero Suoninen (1993). *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino.
- Kalliokoski, Jyrki (1996). Kieli, tunteet ja ideologia uutistekstissä. Näkymiä tekstilajin historiaan ja nykyisyyteen. Teoksessa *Teksti ja ideologia: kieli ja valta julkisessa kielenkäytössä*, 37–97. Toim. Jyrki Kalliokoski. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- Klemettinen, Pasi (2002). Kurkistuksia karhun kulttuurihistoriaan. Teoksessa *Eläin ihmisen mielenmaisemassa*, 134–173. Toim. Ilomäki, Henni & Outi Lauhakangas. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.
- Kojola Ilpo (2006). *Suurpetojen vähimmäiskantojen kehitys*. Lainattu 14.3.2008: <http://www.suurpedot.fi/page.asp?Section=33&Item=117>
- Kojola, Ilpo, Määttä, Elisa & Harri Hiltunen (2006). *Kanta-arvio 2005. Suurpedot vuonna 2005*. Lainattu 6.3.2008: <http://www.suurpedot.fi/page.asp?Section=52&Item=596>
- Kunelius, Risto (1998). *Viestinnän vallassa. Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin*. Helsinki: WSOY.
- Lehtonen, Mikko (2000). *Merkitysten maailma*. Tampere: Vastapaino.
- Lyytikäinen, Veli, Luotonen, Hannu, Uotila, Ilari, Kotanen, Juho & Timo J. Hokkanen (2004). *Pohjois-Karjalan suurpedot. Erämaisen luonnon ja ihmisen rinnakkaiseloa itäisimmässä Suomessa*. Joensuu: Pohjois-Karjalan ympäristökeskus.
- Maa- ja metsätalousministeriö (2005). *Suomen susikannan hoitosuunnitelma*. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö.

- Maa- ja metsätalousministeriö (2007a). *Suomen ilveskannan hoitosuunnitelma*. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö.
- Maa- ja metsätalousministeriö (2007b). *Suomen karhukannan hoitosuunnitelma*. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö.
- Maaseudun Tulevaisuus (2009). *Mediatiedot*. Lainattu 20.3.2009: http://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ota_yhteytta/mediatiedot/
- Metsähallitus (2008). *Suurpedot ja ihminen*. Lainattu 6.3.2008: <http://www.suurpedot.fi/page.asp?Section=55> ??
- Mykrä, Sakari (2007). Suomalaisten odotukset karhukannan hoidossa. Teoksessa *Suomen karhukannan hoitosuunnitelma*, 35–40. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö.
- Mykrä, Sakari & Mari Pohja-Mykrä (2005). Suomen susipolitiikan ja susiasenteiden historiaa. Teoksessa *Susipuhetta Suomessa*, 20–22. Toim. Bisi, Jukka & Sami Kurki. Seinäjoki: Helsingin yliopisto, Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Pietilä, Jyrki (2008). *Kirjoitus, juttu, tekstielementti. Suomalainen sanomalehtijournalismi juttutyyppeiden kehityksen valossa printtimedian vuosina 1971–2000*. Lainattu 21.4.2009: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-3454-5>
- Pulliainen, Erkki (1984). *Petoja ja ihmisiä*. Helsinki: Tammi.
- Ratamäki, Outi (2001). *Pelkäätkö karhua, vihaatko sutta? Tutkimus suomalaisesta suurpetokeskustelusta ja pohjoiskarjalaisten metsästäjien suhtautumisesta suteen ja karhuun*. Pro gradu –tutkielma. Joensuun yliopisto, sosiologian laitos.
- Richardson, John E. (2007). *Analysing Newspapers: An Approach from Critical Discourse Analysis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Anna Puusniekka (2006). *Sosiaalinen konstruktionismi. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto*. Lainattu 20.3.2009: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_6.html
- Saaristo, Kimmo & Kimmo Jokinen (2004). *Sosiologia*. Juva: WSOY.
- Sarmela, Matti (1991). Eläimet ihmisyhteisöissä. Teoksessa *Eläinten ETYK. Eläinten tulevaisuus ihmisen kulttuurissa*, 77–96. Toim. Sarmela, Matti. Helsinki: Aquarian Publications.
- Sarmela, Matti (2002). Meritokratian eläinkuvia. Teoksessa *Eläin ihmisen mielenmaisemassa*, 174–192. Toim. Ilomäki, Henni & Outi Lauhakangas. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.

Stibble, Arran (2001). *Language, Power and Social Construction of Animals*. Lainattu 13.7.2008: www.psyeta.org/sa/sa9.2/stibble.html

Suoninen, Eero (1993). Kielen käytön vaihtelevuuden analysoiminen. Teoksessa *Diskurssianalyysin aakkoset*, 48–74. Toim. Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Eero Suoninen. Tampere: Vastapaino.

Suutala, Maria (1996). *Naiset ja muut eläimet. Ihmisen suhde luontoon länsimaisessa ajattelussa*. Helsinki: Yliopistopaino.

Thompson, John B. (1990). *Ideology and Modern Culture*. Cambridge: Polity Press.

Valtonen, Sanna (1998). Hyvä, paha media. Diskurssianalyysi kriittisen mediatutkimuksen menetelmänä. Teoksessa *Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan*, 93–121. Toim. Kantola, Anu, Moring, Inka & Esa Väliverronen. Helsingin yliopisto: Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Williams, Raymond (1977). *Marxism and Literature*. Oxford: Oxford University Press.

Williams, Raymond (2003). Luontokäsitykset (Ideas of Nature, käänttänyt Mikko Lehtonen). Teoksessa *Luonnon politiikka*, 37-66. Toim. Haila, Yrjö & Ville Lähde. Tampere: Vastapaino.

Ylimaunu, Juha (2002). Elinkeinot ihmisen ja eläimen suhteen muokkaajana. Teoksessa *Eläin ihmisen mielenmaisemassa*, 115–133. Toim. Ilomäki, Henni & Outi Lauhakangas. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.

Liite 1. Diskurssien muodostelmat aineistossa

Diskurssien muodostelmat	Juttujen määrä
MD	13
VD	13
UD	4
PK	3
KÄD	2
KAD	3
MD + VD	15
MD + UD	4
MD + PK	6
MD + KÄD	1
MD + OD	1
VD + UD	2
VD + PK	2
VD + KÄD	1
UD + PK	2
UD + KÄD	1
MD + VD + UD	8
MD + VD + KÄD	2
MD + VD + PK	1
MD + UD + PK	2
VD + UD + OD	1
VD + UD + PK	2
MD + VD + UD + OD	1
MD + VD + UD + PK	1
MD + VD + UD + OL + PK	1
yhteensä	92

MD määrän diskurssi; VD vahingollisuusdiskurssi; UD uhan ja pelon diskurssi; PK poliittinen kiista -diskurssi; KÄD käyttäytymisdiskurssi; OD osa luontoa -diskurssi; KAD katselun diskurssi.

LIITE 2. Aineistoluettelo

- MT1 MT (2007). Korkeaaja haluaa EU:n lieventävän susiensuojeluvaatimuksia. MT 3.1.2007, 10.
- MT2 Vesterinen, Reijo (2007a). Suojelijat ja metsästäjät kinaavat Uudenmaan ilveksenpyyntiluvista. MT 5.1.2007, 10.
- MT3 MT (2007b). Karhu raateli ravihevosta. MT 5.1.2007, 10.
- MT4 Penttinen, Sari (2007). Ilveksestä tuli supiloukun vakiovieras. MT 17.1.2007, 18.
- MT5 Vesterinen, Reijo (2007a). Sudet raadelleet ihmisiä eri puolilla maailmaa. MT 22.1.2007, 18.
- MT6 MT (2007b). Nettikarhu Niisku sai kaksi pentua. MT 22.1.2007, 17.
- MT7 MT (2007c). MMM:ltä susilupa Pohjois-Savoon. MT22.1.2007, 19.
- MT8 Vesterinen, Reijo (2007). Hyrynsalmelle ja Lappeenrantaan luvat tappa yhteensä viisi sutta. MT 24.1.2007, 18.
- MT9 Poutanen, Eija (2007). Korkeaaja torjuu susien aitauksen. MT 29.1.2007, 16.
- MT10 Aaltoila, Juha (2007). Sudet harventavat Karjalan hirvikantaa. MT 31.1.2007, 10.
- MT11 Vesterinen, Reijo (2007). Sudet tappaneet 400 koiraa tällä vuosikymmenellä. MT 2.2.2007, 10.
- MT12 MT (2007). Kaavin susilupa saatiin heti käytettyä. MT 5.2.2007, 13.
- MT13 MT (2007). Eduskunnan apulaisoikeusasiamies: Sudentappolupien ehtoja selvennettävä. MT 9.2.2007, 10.
- MT14 MT (2007). Sudenkaatolupa Pohjois-Hämeeseen. MT 12.2.2007, 11.
- MT15 MT(2007). Susi palasi Saksaan. 14.2.2007, 8.
- MT16 MT (2007). Suomen Metsästäjäliitto esittää: Pohjoisen metsästäjät yhteistyöhön. MT 16.2.2007, 12.
- MT17 Vesterinen, Reijo (2007a). MMM lisäisi ilveksiä ja karhuja Länsi-Suomeen. MT 19.2.2007, 10.

- MT18 MT(2007b.) Petojen vahinkoihin 200 000 euroa viime vuonna. MT 19.2.2007, 10.
- MT19 MT (2007a). Kaavilla ammuttiin naarassusi. MT 21.2.2007, 30.
- MT20 Vesterinen, Reijo (2007b). Slovenian eläinaktivistit karhujen vähentämistä vastaan. MT 21.2.2007, 9.
- MT21 Vuorela, Heikki (2007). Äänestäjät hyväksyvät sudet - kunhan ne pysyvät metsässä. MT 7.3.2007, 7.
- MT22 Vesterinen, Reijo (2007). Kuhmon susi kulki ennätystaipaleen. MT 12.3.2007, 19.
- MT23 Vesterinen, Reijo (2007). Ahmalle tekeillä hoitosuunnitelma. MT 14.3.2007, 11.
- MT24 Penttinen, Sari (2007a). Kameralla metsästettyjä ruskeakarhuja Riihimäellä. MT 16.3.2007, 21.
- MT25 MT (2007b). Korkeaoja vaatii joustoa EU:n susipolitiikkaan. MT 16.3.2007, 9.
- MT26 Vesterinen, Reijo (2007). Ilveskanta kasvaa jatkuvasti. MT 19.3.2007, 12.
- MT27 Petäjistö, Leena, Aarnio, Jukka & Ashley Selby (2007). Susimielipide riippuu asuinpaikasta. MT 21.3.2007, 2.
- MT28 MT (2007). Ruotsalaisille aiempaa vapaammat kädet ampua petoeläimiä. MT 26.3.2007, 9.
- MT29 Vesterinen, Reijo (2007). Susista haittaa jo koiranjalostukselle. MT 30.3.2007, 12.
- MT30 MT(2007). Suurpedot tappaneet lähes 3 400 poroa. MT 2.4.2007, 16.
- MT31 Vesterinen, Reijo (2007). Kainuun susista puolet Kuhmossa. MT 4.4.2007, 24.
- MT32 MT (2007). Suden suusta selvinnyt. MT 11.4.2007, 2.
- MT33 MT (2007). Ouluun sudentappolupa. MT 13.4.2007, 28.
- MT34 Lindholm, Kari (2007a). Ontuva petokorvausjärjestelmä uhkaa koko porotaloutta. MT 27.4.2007, 12.

- MT35 Vesterinen, Reijo (2007b). Ruotsalaiset saavat suojella kotieläimiään suurpedoilta. MT 27.4.2007, 12.
- MT36 MT (2007). Suomi saanee tuomion susipolitiikasta. MT 2.5.2007, 10.
- MT37 MT (2007). Haukivuoren pihasusi ammuttiin. MT 4.5.2007, 26.
- MT38 MT (2007a). Hankoon uinut karhu ammuttiin. MT 9.5.2007, 26.
- MT39 Aaltoila, Juha (2007b). Päivän kysymys: Joko karhut heräsivät talviunilta? MT 9.5.2007, 3.
- MT40 Vesterinen, Reijo (2007). Susikanta kasvaa ja leviää lisätystä pyynnistä huolimatta. MT 11.5.2007, 12.
- MT41 Lindholm, Kari (2007). Karhu tappoi kymmeniä poronvasoja Sodankylässä. MT 16.5.2007, 10.
- MT42 MT (2007a). Suurpetojen paikka ei ole poromiesten riesana. MT 28.5.2007, 18.
- MT43 Lindholm, Kari (2007b). Sodankylän karhut tappoivat taas vasoja. MT 28.5.2007, 18.
- MT44 Aaltoila, Juha (2007). Kanalla herkuttelu vei ilvesneidin Ranualle. MT 4.6.2007, 11.
- MT45 MT (2007). Joka viides vasa suden ravinnoksi. MT 6.6.2007, 18.
- MT46 MT (2007a). Sodankylän karhut tappavat vasoja. MT 8.6.2007, 12.
- MT47 MT (2007b). Karhu ammuttiin Jyväskylässä. MT 8.6.2007, 12.
- MT48 MT (2007c). Karhu tappanut kymmeniä poronvasoja Inarissa. MT 8.6.2007, 12.
- MT49 MT (2007). Suurpedoille hoitosuunnitelmat. MT 11.6.2007, 26.
- MT50 Vesterinen, Reijo (2007). EU seuraa kaikkien jäsenmaiden luontodirektiivin noudattamista. MT 13.6.2007, 16.
- MT51 Kontro, Lauri (2007a). Periikö hukka? MT 15.6.2007, 5.
- MT52 MT (2007b). Susikanne kaatui osittain. MT 15.6.2007, 26.
- MT53 Vesterinen, Reijo (2007c). Suomen susimäärä vahvassa kasvussa. MT 15.6.2007, 26.

- MT54 Vesterinen, Reijo (2007a). MTK susituomiosta -Susipolitiikallemme voitto EU:sta 2-1 MT 18.6.2007, 11.
- MT55 Kontro, Lauri (2007b). Tyydyttävä ratkaisu susiasiassa. MT 18.6.2007, 2.
- MT56 Penttinen, Sari (2007). Lampaita suden suuhun Säkylässä. MT 2.7.2007, 4.
- MT57 Pohjonen, Veli (2007). Suurpedot kuuluvat myös susirajan taakse. MT 9.7.2007, 2.
- MT58 Penttinen, Sari (2007). Susikanta kasvoi viidenneksen viime vuonna. MT 11.7.2007, 10.
- MT59 MT (2007). Suomalainen susi pelastamaan Ruotsin kantaa. MT 6.8.2007, 9.
- MT60 MT (2007). Karhujahhti alkaa Pohjois-Karjalassa kahdessa vaiheessa. MT 8.8.2007, 11.
- MT61 MT (2007). Karhu häiritsi liikennettä. MT 20.8.2007, 6.
- MT62 Mykkänen, Markus (2007). Karhut tappaneet jo 30 lammasta Sallassa. MT 22.8.2007, 10.
- MT63 MT (2007). Karhujahhti alkanut vauhdikkaasti Pohjois-Karjalassa. MT 24.8.2007, 12.
- MT64 MT (2007a). Karhujahhti sujuu hyvin. MT 5.9.2007, 11.
- MT65 Aaltoila, Juha (2007b). Päivän kysymys: Miltä näyttää petotilanne porolaitumilla? MT 5.9.2007, 3.
- MT66 Vesterinen, Reijo (2007a.) Etelä-Savon ja Kymen rajamailla koiria tappavat sudet halutaan pois. MT 17.9.2007, 9.
- MT67 Vesterinen, Reijo (2007b). Ministeriö aikoo sallia 37 suden pyynnin. MT 17.9.2007, 9.
- MT68 Manssila, Petri (2007). Anjalankosken sudelle ei tule tappotuomiota. MT 19.9.2007, 16.
- MT69 MT (2007). Pedot syövät poroja niin ettei valtion raha riitä korvauksiin. MT 21.9.2007, 26.
- MT70 Vesterinen, Reijo (2007). Kymen suurpedoista tiedot nettisivuille. MT 24.9.2007, 6.

- MT71 Penttinen, Sari (2007). Melkein kaikki karhunkaatoluvat jo käytetty. MT 26.9.2007, 28.
- MT72 MT (2007). Suden ja ilveksen pyyntiluvat lisääntyivät. MT 3.10.2007, 8.
- MT73 MT (2007a). Kortesjärvi hälytettiin karhun vuoksi. MT 12.10.2007, 12.
- MT74 Penttinen, Sari (2007b). Karhu tappoi miehen ja koiran Ruotsissa. MT 12.10.2007, 12.
- MT75 Vesterinen, Reijo (2007a.) Riistanhoitopiirit vaativat metsästysoikeutta suojelualueille. 15.10.2007, 17.
- MT76 MT (2007b). Karhulla Kuhmossa neljä pentua. MT 15.10.2007, 17.
- MT77 MT (2007). Karhu raateli miehiä Ruotsissa. MT 17.10.2007, 16.
- MT78 MT (2007a). Karhujahtiin kaksi viikkoa lisää aikaa poronhoitoalueille. MT 19.10.2007,10.
- MT79 MT (2007b.) Laiton petojahti saa laajan tuen Ruotsin syrjäseuduilla. MT 19.10.2007,10.
- MT80 MT (2007). Kuusi sudenpyyntilupaa itärajalle. MT 22.10.2007, 16.
- MT81 Vesterinen, Reijo (2007). Sudet ovat levittäytymässä koko Suomeen. MT 29.10.2007, 10.
- MT82 Kontro, Lauri (2007a). Sus siunatkoon. MT 31.10.2007, 5.
- MT83 Vesterinen, Reijo (2007b). Itä-Lapin karhuluvat jo käytetty. MT 31.10.2007, 18.
- MT84 MT(2007a). Sudet tappaneet poroja ja lampaita Sodankylässä. MT 14.11.2007, 16.
- MT85 Ihalainen, Lauri (2007b). Susi säilyy suojeltavana lajina EU-direktiivissä. MT 14.11.2007, 16.
- MT86 Penttinen, Sari (2007a.) a Sivistystoimenjohtaja: Valtion pitäisi osallistua kyytien kustannuksiin. MT 16.11.2007, 9.
- MT87 Penttinen, Sari (2007b). Lasten koulumatka turvataan kotipihalta alkavalla koulukyydillä. MT 16.11.2007, 9.
- MT88 Vesterinen, Reijo (2007). Karhut tappaneet ihmisiä Euroopassa. MT 23.11.2007, 28.

- MT89 Vesterinen, Reijo (2007). Ilvesjahdin saalis jää alle kymmenesosaan kannasta. MT 30.11.2007, 12.
- MT90 MT (2007). ”Joustoa häirikkösusien poistoon.” MT 3.12.2007, 5.
- MT91 MT (2007). Hirvimies ampui karhun. MT 5.12.2007, 13.
- MT92 Penttinen, Sari (2007). Suurpetoja runsaasti Pohjois-Karjalassa. MT 10.12.2007, 12.
- MT93 Vesterinen, Reijo (2007a). Luonnonsuojeluliitto moittii ilvesjahteja. MT 21.12.2007, 9.
- MT94 Vesterinen, Reijo (2007b). Uudellamaalla saa metsästää kahdeksan ilvestä. MT 21.12.2007, 18.
- MT95 MT (2007). Isäntä ampui suden koira-aitaukseen Ilomantsissa. MT 31.12.2007, 5.

